

Sonja Kilkku

DE SITTER OCH SKRIVER

En korpusundersökning om svenskans pseudosamordningar med
positions verbet *sitta*

Fakulteten för informationsteknologi och kommunikation

Studieinriktningen i nordiska språk

Kandidatavhandling

April 2021

SAMMANDRAG

Sonja Kilcku: De sitter och skriver. En korpusundersökning om svenskans pseudosamordningar med positions verbet *sitta*.

Kandidatavhandling

Tammerfors universitet

Studieinriktningen i nordiska språk

April 2021

I svenskan är det typiskt att använda positionsverb, det vill säga verb som anger befintlighet, för att syfta på såväl animata som inanimata varelser. Denna vida användning av positionsverb förmodas ligga till grund för *pseudosamordning* som betyder en konstruktion där två verb som står i samma tempus samordnas med konjunktionen *och*. Kännetecknande för pseudosamordning är att det första verbet (V1) är prosodiskt och informationsstrukturellt svagt, medan det andra verbet (V2) ger uttryck för den egentliga handlingen. Trots att en pseudosamordning utgörs av två verb, tolkas den som en pågående händelse som uttrycks av V2. Den här kandidatavhandlingen fördjupar sig till att studera pseudosamordningar vars V1 är positions verbet *sitta* och subjektet en människa. Syftet med den här undersökningen är att granska och beskriva verksamheter som pseudosamordningar med positions verbet *sitta*, i konstruktionen [*sitta och V2*], ger uttryck för. Syftet preciseras med två forskningsfrågor: 1) vilka kriterier som är till nytta för att skilja pseudosamordningar från verbsamordningar, och 2) vilka typer av handlingar uttrycks av V2-verbena.

Materialet samlades in från fyra skönlitterära korpusar som konkordanser, vilket betyder att förekomsterna visas i sin kontext. Av de 1183 förekomsterna som korpusökningarna gav, drogs ett systematiskt urval av 120 meningar för att utföra en kvalitativ korpusbaserad analys. I urvalet utelämnades de meningar som hade något annat än en människa som subjekt, vilket resulterade i 115 meningar. Att majoriteten av pseudosamordningarna har en människa som subjekt överensstämmer med tidigare forskningsresultat gällande användningen av verbet *sitta* ensamt och som V1 i en pseudosamordning. Den kvalitativa analysen var tudelad. Den första fasen handlade om att granska om de kriterier som presenteras i litteraturen eller några andra faktorer i materialet skulle bidra till för att skilja pseudosamordningar från så kallade vanliga verbsamordningar. I den andra fasen organiserades urvalet in i 20 verksamhetskategorier enligt handlingarna i V2-verbena.

Undersökningens resultat är kongruenta med resultaten i tidigare studier. En omfattande korpusstudie (Kvist Darnell 2008) har bevisat att verbförbindelser av typen [*sitta och V2*] nästan alltid är pseudosamordningar. Av de förekomster i den här undersökningen som har ett människosubjekt var alla förutom en pseudosamordningar. Av de kriterier som presenteras i litteraturen för att avgöra om en verbförbindelse är en pseudosamordning eller inte kunde två tillämpas i materialet, men endast i ett par fall. Ytterligare lades det märke till att i ett litet antal meningar föregicks pseudosamordningen av en annan verbfras (t.ex. *märka att*) som syftade på pseudosamordningen, vilket förespråkade tolkningen som en händelse, alltså som en pseudosamordning. Trots att sådana här enstaka kriterier eller faktorer sporadiskt var till nytta vid identifieringen, kan de inte anses vara tillräckliga eller avgörande kriterier för att skilja pseudosamordningar från så kallade vanliga verbsamordningar i autentiskt material. Denna slutsats ger stöd till tidigare forskningsresultat.

Den andra analysfasen, kategoriseringen av V2-verbena, visar att i en pseudosamordning med positions verbet *sitta* som V1 är V2-verbet dynamiskt i de allra flesta fall. I materialet av den här undersökningen är endast två V2-verb statiska. Denna iakttagelse stödjer tidigare forskningsresultat. De 112 dynamiska V2-verbena delades in i nio verksamhetskategorier och vidare i 16 underkategorier enligt verbens basbetydelser. Resultaten visar att nästan hälften av pseudosamordningar som har verbet *sitta* som V1 och en sittande människa som subjekt ger uttryck för handlingar där man antingen sysslar med någon verksamhet eller aktivt använder sin syn eller hörsel. Dessutom är uttryck för kroppsliga aktiviteter vanliga, speciellt sådana som man gör omedvetet, till exempel när man pillrar med händerna.

Nyckelord: pseudosamordning, positionsverb, korpusbaserad analys

Originaliteten av denna kandidatavhandling har granskats med Turnitin OriginalityCheck-program.

TIIVISTELMÄ

Sonja Kilcku: De sitter och skriver. En korpusundersökning om svenskans pseudosamordningar med positionsverbet *sitta*.
Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Pohjoismaisten kielten tutkinto-ohjelma
Huhtikuu 2021

Ruotsin kielessä on tyypillistä viitata niin elollisiin kuin elottomiinkin olentoihin asentoa ilmaisevalla verbillä. Asentoverbien laajan käytön arvellaan kieliopillistumisen seurauksena edelleen johtaneen ruotsille ominaiseen rakenteeseen, *näennäsrinnastukseen* (ruots. *pseudosamordning*), jossa kaksi samassa aikamuodossa olevaa verbiä rinnastetaan *ja*-konjunktioilla. Rakenteen ensimmäinen verbi (V1) on prosodisesti ja lauserakenteellisesti painotukseltaan heikko, ja toinen verbi (V2) ilmaisee varsinaisen toiminnan. Rakenne tulkitaan yhdeksi, parhaillaan meneillään olevaksi, V2-verbin ilmaisemaksi tapahtumaksi. Tässä kandidaatintutkielmassa tutkitaan näennäsrinnastuksia, joissa ensimmäinen verbifraasi, V1, on asentoverbi *istua* (ruots. *sitta*) ja subjekti ihminen. Tutkielman tarkoitus on tarkastella ja kuvata toimintoja, joita istuma-asentoon viittaavilla näennäsrinnastuksilla [*istua ja V2*] ilmaistaan. Tarkoitusta täsmennettiin tutkimuskysymyksillä: 1) mitä kriteereitä voidaan hyödyntää erottamaan näennäsrinnastukset verbirinnastuksista, ja 2) millaisia toimintoja V2-vebeillä ilmaistaan.

Materiaali kerättiin neljästä kaunokirjallisesta korpuksesta niin sanottuina konkordansseina, joissa hakuehdot täyttävät esiintymät näytetään kontekstissaan. Kerätyistä 1183 esiintymästä valittiin systemaattisella otannalla 120 esiintymää laadulliseen korpuspohjaiseen analyysiin. Otoksesta karsittiin pois virkkeet, joissa tekijänä oli muu kuin ihminen, minkä jälkeen otoskoko oli 115. Tämä ihmishenkilöiden enemmistö *istua*-verbin yhteydessä on linjassa aiempien tutkimustulosten kanssa niin verbin esiintymisestä lauseen predikaattina yksinään kuin näennäsrinnastuksessakin. Tutkimuksen laadullinen analyysi oli kaksivaiheinen: ensimmäisessä vaiheessa virkkeistä pyrittiin tunnistamaan kirjallisuudessa esitetyjä kriteereitä tai muita osatekijöitä, jotka tukevat rakenteen tulkintaa näennäsrinnastukseksi, ja toisessa vaiheessa rakenteet järjestettiin 20 toimintaluokkaan V2-verbin mukaan.

Tutkielmani tulokset ovat yhteneviä aiempien tutkimustulosten kanssa. Aiemmassa laajassa korpustutkimuksessa (Kvist Darnell 2008) on osoitettu, että verbirinnastukset muotoa [*istua ja V2*] ovat lähes aina näennäsrinnastuksia. Tämän tutkielman otoksen esiintymistä, joissa subjekti on ihminen, yhtä lukuun ottamatta kaikki ovat näennäsrinnastuksia. Näennäsrinnastuksien tunnistamiseksi kirjallisuudessa esitellyistä kriteereistä kaksi osoittautuivat hyödyllisiksi tämän tutkielman esiintymien tarkastelussa. Niitä voitiin kuitenkin hyödyntää vain murto-osaan esiintymistä. Lisäksi havaittiin pieni joukko virkkeitä, joissa rinnastusrakennetta edeltää siihen viittaava verbi (esim. *huomata jtk* (ruots. *märka att*), joka tukee rakenteen tulkintaa yhdeksi tapahtumaksi, ja siten näennäsrinnastukseksi. Tällaisia yksittäisissä tapauksissa esiintyviä viittaavia verbejä tai yksittäisiin tapauksiin soveltuvia kirjallisuudessa esitellyjä kriteereitä ei kuitenkaan voida pitää riittävinä, kun aitoa kielenkäyttöä kuvaavasta aineistosta pyritään systemaattisesti ratkaisemaan, muodostavatko rinnastetut verbit näennäsrinnastuksen vai niin sanotun tavallisen verbirinnastuksen. Tämä päätelmä tukee aikaisemman tutkimuksen tuloksia.

Laadullisen analyysin toinen vaihe, V2-verbien luokittelu, vahvistaa aiempia tuloksia siitä, että näennäsrinnastuksessa verbi *istua* rinnastetaan useimmiten tarkoitukseltaan dynaamisen ja vain harvoin staattisen verbin kanssa. Tutkielman näennäsrinnastusrakenteista vain kahdessa V2-verbi on tarkoitukseltaan staattinen. Dynaamisia toimintoja ilmaisevat 112 V2-verbistä järjestettiin perustarkoituksensa mukaan yhdeksään pääluokkaan ja edelleen 16 alaluokkaan. Luokittelun tulokset näyttävät, että näennäsrinnastuksista, joiden ensimmäinen verbi on *istua* ja istuja ihminen, lähes puolet ilmaisevat joko jonkinlaisten askareiden parissa puuhastelua taikka näkö- tai kuuloaistin aktiivista käyttämistä. Yleisiä ovat myös keholliset toiminnot, etenkin sellaiset, joita ihminen tekee tiedostamattaan, kuten esimerkiksi näpertää käsillään jotakin.

Asiasanat: näennäsrinnastus, asentoverbi, aineistopohjainen korpusanalyysi

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -ohjelmalla.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 INLEDNING.....	1
1.1 Syfte	3
1.2 Material och metod	4
1.3 Tidigare forskning.....	5
2 TEORETISK ORIENTERING	7
2.1 Pseudosamordning – särskilt sådan med positionsverb.....	8
2.2 Pseudosamordning eller verbsamordning.....	9
2.3 Korpuslingvistik och korpusbaserad analys	11
3 FRÅN KORPUSSÖKNINGAR TILL ANALYSEN	12
3.1 Korpus sökningar.....	12
3.2 Urvalet av potentiella pseudosamordningar	13
3.3 Människan som subjekt	14
3.4 Att skilja pseudosamordningar från verbsamordningar	15
3.5 Typer av V2 i pseudosamordningar	17
4 RESULTAT OCH DISKUSSION	19
4.1 Verksamhets kategorier.....	20
4.2 Sammandragning av resultaten	24
5 AVSLUTNING	27
KÄLLFÖRTECKNING.....	29
BILAGOR.....	31

1 INLEDNING

Att man sitter på soffan, står i duschen och ligger i sängen låter naturligt. I svenskan säger man också att nycklarna sitter i låset, bilen står parkerad och dagens post ligger på bordet. Verben i dessa exempeluttryck anger information om den ställning som subjektet befinner sig i. Kännetecknande för svenskan är nämligen att använda så kallade *positionsverb* som lokativa predikat för att beskriva positionen av både animata och inanimata varelser. Till skillnad från svenskans positionsverb använder man dominant – speciellt i samband med inanimata varelser – ett så kallat *kopulaverb* 'olla' (sv. *vara*) i finskan. (Viberg 2013, 139.) I svenskan säger man vanligtvis att bilen *står* parkerad, medan i finskan är det vanligare att säga att bilen *är* parkerad. Enligt tidigare studier tenderar positionsverben utveckla sig till så kallade aspektuella markörer som betecknar progressiva, pågående, handlingar (Viberg 2013, 140), och den vida användningen av positionsverben i svenskan reflekteras i en grammatisk konstruktion som kallas för *pseudosamordning* (Blensenius 2015, 53). Pseudosamordning, det vill säga en "falsk" samordning, är en konstruktion där två verbledd samordnas med konjunktionen *och* däremellan, men handlingen tolkas som en händelse trots att konstruktionen utgörs av två verbledd (Blensenius 2015; Kvist Darnell 2008; SAG 4; Hultman 2003). Rubriken på den här undersökningen 'De *sitter och skriver*' är ett exempel på pseudosamordning: de två verben *sitter* och *skriver* har samordnats med konjunktionen *och*, står i samma tempus och beskriver en handling.

Den utbredda användningen av positionsverb är kännetecknande för svenskan, och så är också användningen av pseudosamordningar med ett positionsverb som det första verbet (V1). En intressant egenskap hos pseudosamordningar är att de visar sig vara onödiga, det vill säga de används i sådana sammanhang där ett motsvarande enkelt verb skulle förmedla samma information utan att förändra meningens aspekt. (Blensenius 2015, 52–53.) Meningen 'Tove skriver på en dikt' hävdas alltså ge samma information som 'Tove *sitter och skriver* på en dikt'. Ytterligare har det konstaterats om pseudosamordningar att den semantiska huvudfunktionen hos V1 är att förstärka (Kvist Darnell 2008, 238) eller understryka den durativa handlingen som V2 ger uttryck för (SAG 4, 904).

I världens språk är pseudosamordningar sällsynta. Utöver svenskan används pseudosamordningar frekvent i norska och danska, och de förekommer också i färöiska och isländska. (Kvist Darnell 2008,

48–61.) Detta härleder från att pseudosamordning – åtminstone en sådan med positionsverb – är en gammal konstruktion som var väl etablerad redan i fornnordiskan (Lødrup 2019, 96). Utanför de här nordgermanska språken används pseudosamordningar i några andra germanska språk samt i några slaviska språk, exempelvis i tyskan och i bulgariskan. I svenskan är användningen ändå relativt utbredd jämfört med andra språk. I engelskan används till exempel infinitiver regelbundet där svenskan har pseudosamordningar. (Kvist Darnell 2008, 48–61.) En intressant iakttagelse gällande pseudosamordningar med rörelse- eller positionsverb som förstaled är att de har visat sig vara frekventare i standardsvenska än i finlandssvenska texter (Björklund 2011, 90).

Den här undersökningen fokuserar på att granska så kallade *nakna pseudosamordningar* vars förstaled är positions verbet *sitta*. Positionsverben kan definieras som verb vars grundläggande innebörd är att någon eller något befinner sig i en viss (kropp)sposition och därmed orienterar sig till en viss plats eller omgivning (SAG 4, 904, Kvist Darnell 2008, 192). Utöver *sitta* tillhör verben *stå*, *ligga* och *hänga* positionsverben (SAG 4, 903–905). Tre av dessa positionsverb, *sitta*, *stå* och *ligga*, kännetecknas av att de kan beskriva både animat och inanimat befintlighet, och används i särskilt hög grad för att uttrycka handlingar där subjektet är en människa – som då befinner sig i någon av de tre kroppspositionerna (Kvist Darnell 2008, 214). Därmed preciseras ämnet vidare och intresset riktas till att närmare granska pseudosamordningar som förekommer i meningar där subjektledet är en – eventuellt sittande – människa. Av söktechniska skäl fokuserar den här undersökningen på att endast studera de nakna pseudosamordningarna, det vill säga konstruktioner där det första verbledet endast består av ett verb och inte tar några bestämmningar (Kvist Darnell 2008, 82). Ett exempel på en naken pseudosamordning är den ovan presenterade meningen 'Tove *sitter och skriver* på en dikt', medan 'Tove *sitter på huk och skriver* på en dikt' är ett exempel där V1 har tagit bestämmningen *på huk*.

I en tidigare korpusstudie över positionsverb har visats att användningen av positionsverb är märkbart frekventare i fiktiva än i icke-fiktiva texter (Viberg 2013, 140), och således kan det antas att också pseudosamordningar med positionsverb förekommer frekvent i skönlitteratur. Därför samlas materialet in från skönlitterära korpusar i den här undersökningen. Av de tre positionsverben *sitta*, *stå* och *ligga* har jag valt verbet *sitta* på grund av att i den ovannämnda studien av Viberg visas att en människa fungerar som subjekt i samband med positions verbet *sitta* i 90 % av fallen i studiens material, medan motsvarande andelar för verben *ligga* och *stå* är 43 % och 61 % (Viberg 2013, 145). Ett kongruent resultat kommer fram i Kvist Darnells studie. Bland de ungefär 15 000 verbsamordningar som hon har analyserat tar verbet *sitta* ett animat subjekt i 79,4 % av fallen, medan de motsvarande andelar för verben *ligga* och *stå* är 15 % och 49,1 %. (Kvist Darnell 2008, 192.)

Min undersökning är viktig därför att även om mycket forskning har ägnats åt pseudosamordningar genom årtionden, visar sig resultaten alltid bjuda på nya infallsvinklar och ibland till och med vara kontroversiella (Kvist Darnell 2008, 11–46, Blensenius 2015, 27–30, 57–58). Pseudosamordningar har också granskats i norska och danska, och även komparativ forskning om pseudosamordningar i de skandinaviska språken har bedrivits (Blensenius 2015, 27–30). Lødrup (2019) konstaterar i sin studie över framför allt norska pseudosamordningar att skillnader på pseudosamordningar mellan de fastlandsskandinaviska språken är minimala (Lødrup 2019, 89), vilket gör den här undersökningen intressant också ur den nordiska synvinkeln. Mitt personliga intresse för ämnet härstammar från min utbytestid i Sverige där jag lade märke till att svenskar frekvent använde sig av denna för mig tidigare obekanta verbförbindelsen – som jag då fick lära mig kallas för pseudosamordning.

Genom hela den här texten syftar *V1* på det första verbet i samordningen och *V2* på det andra samordningsledet i en verbfras. Begreppet *V2-verb* använder jag när jag vill betona att jag syftar på det enstaka verbet utan bestämmningar i det andra samordningsledet. Ordet *pseudosamordning* används för att syfta på den varierande gruppen av konstruktioner som avses som pseudosamordningar. Ordet *verbsamordning* och uttrycket *så kallade vanliga verbsamordningar* betyder här verbförbindelser som inte är pseudosamordningar. Jag undviker att använda uttrycket *andra verbsamordningar* för att syfta på icke-pseudosamordningar för att förhålla mig neutralt till frågan om pseudosamordning ska anses som samordning, som underordning eller som en speciell konstruktion av sin egen art (se också delkapitel 2.1). De numrerade exempelmeningarna i den här undersökningen är tagna ur det korpusmaterial som samlades in, men andra exempel är mina egna om inte annat anges som källa. I alla exempelmeningar står den samordnade verbkonstruktionen i kursiv, och andra drag i meningar som vill lyftas fram eller bidrar till tolkningen står understruken.

Det här inledande kapitlet går vidare med syftesbeskrivningen, material- och metodbeskrivningen samt beskrivningen av tidigare forskning. I det andra kapitlet presenterar jag de teoretiska utgångspunkterna för denna undersökning, och därefter i det tredje kapitlet klarlägger jag för själva analysprocessen. Det fjärde kapitlet går in på att redogöra för resultaten och diskutera dem. Till sist avrundar jag den här undersökningsprocessen i korthet och tar en titt in i framtiden.

1.1 Syfte

Syftet med min undersökning är att granska och beskriva de verksamheter som pseudosamordningar med positions verbet *sitta* som första led ger uttryck för. Fokuset ligger på att studera nakna

pseudosamordningar, det vill säga sådana med verbet *sitta* som V1 utan bestämmningar, som förekommer i meningar där subjektet utgörs av en människa. Den textgenre som fokuseras här är skönlitteratur. Syftet preciseras med följande undersökningsfrågor:

1. Vilka kriterier är till nytta för att skilja pseudosamordningar från verbsamordningar?
2. Vilka typer av handlingar uttrycks av V2-verbena?

1.2 Material och metod

Det primära materialet samlas in från fyra skönlitterära korpusar i Språkbankens databas *Korp* som behålls av Göteborgs universitet. De valda korpusarna är *Bonniersromaner II* (1980) och *Norstedtsromaner* (1999) vilka innehåller 60 respektive 23 romaner och går under samlingen *Skönlitteratur* i *Korp*. Ytterligare valdes två finlandssvenska korpusar *Skönlitteratur 1960–1999* och *Skönlitteratur 2000–2013* som tillhör kategorin *Skön- och facklitteratur* i samlingen *Finlandssvenska texter*. Korpusen *Bonniersromaner II* är störst av de fyra och innehåller ungefär 4,3 miljoner token och 300 000 meningar, medan de tre andra korpusarna innehåller ungefär 2,5 miljoner token och 150 000 meningar. (Borin, Forsberg & Roxendal 2012.) Den här skillnaden i storlekarna blir ändå inte en förvrängande faktor då avsikten inte är att jämföra användningen av pseudosamordningar mellan olika skönlitterära korpusar. De angivna fyra korpusarna valdes för att samla in material av olika författare, vilket eventuellt erbjuder variation i uttryckssätt. I de fyra korpusarna ingår originella svenskspråkiga texter, både av den standardsvenska och den finlandssvenska varieteteten, samt texter som är översatta till svenska, som sannolikt vidare utökar språklig variation i materialet.

De korpussökningar som matades in resulterade i sammanlagt 1183 förekomster av potentiella pseudosamordningar. Ur de korpusförekomsterna dras ett systematiskt urval av 120 meningar, och av dessa 120 meningar utelämnas dem som inte har en människa som subjekt. Av de här meningar som har ett människosubjekt identifieras dem som inte är pseudosamordningar. Med andra ord går denna fas till med ett omvänt perspektiv, eftersom jag utgående från resultat i en tidigare studie (Kvist Darnell 2008) antar att meningarna är pseudosamordningar, jag studerar meningarna för att testa den teori som Kvist Darnell (2008) härleder om att de så kallade standardkriterier för att känna igen pseudosamordningar inte räcker till att avgöra om en konstruktion är en pseudosamordning eller en verbsamordning när man granskar autentiskt material. Den här analysfasen försöker att besvara den första forskningsfrågan om vilka kriterier eller drag som kan identifieras för att skilja pseudosamordningar från verbsamordningar.

För att svara på den andra forskningsfrågan och därmed också fylla det övergripande syftet med den här undersökningen utförs en kvalitativ *korpusbaserad* analys av de V2-verbena som förekommer i pseudosamordningarna i materialet. En korpusbaserad analys är ett systematiskt tillvägagångssätt att manuellt granska, organisera och kategorisera autentiskt material, och syftar till att ge en djupgående förståelse av forskningsämnet. Speciellt i engelskspråkiga beskrivningar av lingvistiska metoder kallas denna också för Basic Linguistic Analysis. En korpusbaserad metod stödjer sig till tidigare teorier. (Luodonpää-Manni & Ojutkangas 2020, 412–413.) Jag tillämpar en klassificeringsmodell som Kvist Darnell (2008) presenterar i sin studie (Kvist Darnell 2008, 219–236) för att kategorisera V2-verbena i verksamhetskategorier enligt deras basbetydelser. Denna analysfas redogörs för i detalj i delkapitel 3.5.

1.3 Tidigare forskning

Som det konstateras ovan har pseudosamordningar forskats i och skrivits om mycket. Ulrika Kvist Darnell (2008) har forskat i pseudosamordningar med positionsverb i sin doktorsavhandling som består av två delstudier, varav i det första analyserade hon verbsamordningar som har ett av de tre positionsverben *sitta*, *stå* och *ligga* som V1. Materialet klassificerades enligt relationen mellan V1 och V2 för att redogöra för vilka konstruktioner i materialet som var pseudosamordningar. Den första delen av studien resulterar i ett kriterium på att skilja samordningar från pseudosamordningar. (Kvist Darnell 2008, 180–185.) Enligt Kvist Darnells kriterium är en verbsamordning inte en pseudosamordning även om V1 skulle vara ett av de verben som vanligen ingår i förstaledet, om relationen verben emellan inte är en av de två som hon identifierar i sitt material, nämligen *bakgrund* eller *målriktning*. För de icke-pseudosamordningar, vars förstaled ändå är ett av de för pseudosamordningar typiska verben, gäller olika verbrelationer. (Kvist Darnell 2008, 129–130). I den andra delen tillämpas det härledda kriteriet på pseudosamordningar med positionsverben *sitta*, *ligga* eller *stå* i en korpus över tidningstexter. Pseudosamordningar klassificeras enligt V2-typen, subjektets animethet samt relativ frekvens och placering av adverb. De tre olika positionsverben förefaller beteckna sig så pass lika att de kan uppfattas som en enhetlig kategori, även om konstruktionerna skiljer sig åt på vissa dimensioner. (Kvist Darnell 2008, 247–248.)

Kristian Blensenius (2015) tar reda på progressiva aspekter i svenska i sin doktorsavhandling som består av fem delstudier. Den tredje delstudien fokuserar på pseudosamordning med positionsverben *sitta*, *stå* och *ligga* (Blensenius 2015b). Blensenius ifrågasätter den traditionella synen på pseudosamordningar med positionsverb att de skulle ange progressivitet, alltså en pågående

handling. Synvinkeln i Blensenius studie är semantisk, fokusen ligger på att granska betydelsen av konstruktionerna och närmare sagt aspekt. Aspekt eller aktionsart beaktas också i Kvist Darnells (2008) studie, men till skillnad från Blensenius är syftet med Kvist Darnells studie inte att göra en djupgående analys av just – eller endast – aspekt hos pseudosamordningar. Det centrala resultatet gällande pseudosamordningar med positionsverb i Blensenius studie är att de inte ska tolkas som progressiva handlingar, på samma sätt som till exempel *hålla på att*-konstruktioner, utan snarare som lokativa (Blensenius 2015, 68).

Helge Lødrups (2019) forskningsartikel redogör för pseudosamordningar i fastlandsskandinaviska språk, svenska, danska och norska. Lødrup koncentrerar sig mestadels på att granska norska pseudosamordningar men några iakttagelser gör han om svenskan och danskan också. Han ifrågasätter den traditionella tanken om att pseudosamordning är en grammatikaliserad progressiv konstruktion som kännetecknas av att betydelsen hos det första verbet är svag och fungerar som hjälpverb eller 'lätt verb'. (Lødrup 2019, 88–89.) Lødrup hävdar att istället för att tolka pseudosamordningar som progressiva konstruktioner ska de tolkas som lokativa konstruktioner (Lødrup 2019, 103–105), vilket kongruerar med det som Blensenius (2015, 68) för fram i sin studie.

Siv Björklund har gjort en jämförande studie om syntaktiska drag hos verb och utvidgade verbfraser i texter skrivna av finska och svenska skolelever. Perspektivet i Björklunds studie är konstruktionsgrammatisk och kognitivt inriktat, och begreppet *mönsterminne* fungerar som ledtråd i studien. Mönsterminne syftar på individens resurs av språkliga mönster som styr valet av språkliga uttryck i situationer där den individuella språkkänslan och det kollektiva språkbruket strider mot varandra. De här valsituationerna leder till att språkliga mönster kan sammanfalla, vilket är kärnan i Björklunds studie som fokuserar på att studera svenskspråkiga ungdomars användning av verbfrasen av typen *jag går och fiska* [V1(FIN) och V2(INF)] som är en ogrammatisk konstruktion eftersom ett finit verb inte bör samordnas med ett infinit verb. Björklund förmodar att förväxling eller sammanfall av två språkliga mönster ligger bakom användningen av den här ogrammatiska konstruktionen, nämligen verbfraserna av typen *jag fortsätter (att) fiska* och *jag går och fiskar*, strukturellt sett [V1 (att) INF] och [V1 och V2], varav den första typen är en hjälpverbskonstruktion och den andra en pseudosamordning. (Björklund 2011, 83–84.) Detta tema berör också Kvist Darnell (2008) i sin avhandling och konstaterar att ur språkvårdens perspektiv har pseudosamordningar studerats och förklarats just för att undvika sammanfallet eller förväxlingen mellan de ovan förklarade två verbkonstruktionerna. Inom språkvården har man förklarat att denna förväxling härleder från det

fonetiska sammanfallet av konjunktionen *och* och infinitivmärket *att* vilka på tal oftast uttalas som /å/ (Kvist Darnell 2008, 62).

Björklunds studie visar att antalet pseudosamordningar i standardsvenska texter är betydligt högre än i finlandssvenska texter, även om den använda finlandssvenska textkorporusen är mer omfattande än den sverigesvenska. Den mest utökade användningen och skillnaden gäller pseudosamordningen med verbet *gå* som V1, [*gå och V2(INF)*] (410 belägg i sverigesvenska, 240 i finlandssvenska), men pseudosamordningen med verbet *sitta* som V1, [*sitta och V2(INF)*] är också markant vanligare i sverigesvenskan (290 belägg) än i finlandssvenskan (170 belägg). (Björklund 2011, 89–90.)

Vibergs (2013) forskningsartikel om användningen av positionsverben i svenskan har också redan hänvisats till i den här undersökningen. Han har genomfört en flerspråkig kontrastiv korpusundersökning om lexikala semantiska drag hos svenskans positionsverb *sitta*, *stå* och *ligga*, och koncentrerat sig på att studera användningen av positionsverben som lokativa verb. Som material har Viberg använt utdrag från svenska romaner med deras översättningar till engelska, tyska, franska och finska, vilka han hämtat från databasen *Multilingual Parallel Corpus*. Det centrala resultatet är att de fem undersökta språken avgjorde ett kontinuum i hänseende till verbanvändningen för att beskriva positionen eller ställningen av inanimata objekt i de språken. På den ena ändan av kontinuumet står svenskan och tyskan som använder positionsverb, och på den andra ändan av kontinuumet är finskan där kopulaverbet 'olla' *vara* dominerar helt. (Viberg 2013, 139.) Som jag lyfter fram i inledningen, konstaterar Viberg att den vida användningen av positionsverb och deras tendens att indikera progressiva eller pågående handlingar syns i svenskan i pseudosamordningar. Entydigt konstaterar han också att pseudosamordningar beskriver en progressiv aspekt när V1 utgörs av ett positionsverb. (Viberg 2013, 143.)

2 TEORETISK ORIENTERING

Det här kapitlet handlar om att belysa den teoretiska referensramen i den här undersökningen. Först presenterar jag vad litteraturen säger om pseudosamordningar, därefter diskuterar jag kriterier som föreslås för att skilja pseudosamordningar från verbsamordningar och till sist kastas ljus över korpuslingvistik och särskilt den kvalitativa korpusbaserade analysen.

2.1 Pseudosamordning – särskilt sådan med positionsverb

Samordning betyder att två syntaktiskt likvärdiga enheter samordnas med en konjunktion och tar den funktion i meningen som de samordnade leden representerar. En typ av samordning utgör verbsamordning [V1 KONJ V2], som då tar verblekets plats i en mening. (Hultman 2003, 308; SAG 4, 878.) Ett exempel på verbsamordning skulle vara meningen 'Tove dansar och sjunger', där de två verben har ett gemensamt subjekt och lika stor – eller lika liten – betydelse; det är Tove som både dansar och sjunger. I litteraturen förekommer olika betraktelsesätt på pseudosamordningar. I vissa beteckningar behandlas pseudosamordning som underkategori för samordning (t.ex. Hultman 2003, 311; SAG 4, 877), och denna syn kan stödjas med att pseudosamordningar har densamma strukturella formen som de så kallade vanliga verbsamordningar, det vill säga att de två verben samordnas med konjunktionen *och* och står i samma tempus (Kvist Darnell 2008, 63–64).

Andra studier talar för att pseudosamordning snarare är underordning än samordning, och då brukar man titta på semantiska egenskaper hos pseudosamordningar (t.ex. Blensenius 2015, 68; Lødrup 2019, 88). Denna underordningssynvinkel motiveras med att pseudosamordningar strukturellt beter sig på samma sätt som underordningar, det vill säga att det andra verbet styr det första verbet. En syn på pseudosamordningar är också jämförelsen med hjälpverbskonstruktioner [V1 *att* INF], som är en typ av underordning. Detta perspektiv motiveras av att i båda konstruktioner är V1 obetonad och till exempel negationen *inte* placeras genast efter V1. Ett exempel på en hjälpverbskonstruktion är 'Tove fortsätter inte (att) skriva' och på pseudosamordning 'Tove sitter inte och skriver' (se också delkapitel 2.2). Denna jämförelse mellan pseudosamordningar och hjälpverbskonstruktioner diskuteras speciellt i språkvårdssammanhang (Kvist Darnell 2008, 63–64) i anknytning till förväxling mellan konstruktionerna på grund av det fonetiska sammanfallet av *och* och *att* i /å/, vilket är aktuellt i Björklunds studie (2011, 83–84) (se också delkapitel 1.3).

Den här undersökningen förhåller sig neutralt till denna fråga om samordning eller underordning, och pseudosamordning studeras i ljuset av teorier från de olika skolorna. Trots betraktelsesättet visar det sig råda enighet om pseudosamordningars struktur: pseudosamordning består av två verb som förenas med konjunktionen *och* däremellan (SAG 4, 902; Hultman 2003, 311; Kvist Darnell 2008, 1; Blensenius 2015, 2; Björklund 2011, 84), och det andra verbet kan böjas i tempus (Blensenius 2015, 78). Strukturen är med andra ord densamma som i verbsamordningar, [V1 *och* V2] (SAG 4, 902; Hultman 2003, 311; Kvist Darnell 2008, 64; Blensenius 2015, 2; Björklund 2011, 84).

Ett annat drag i pseudosamordningar som förefaller förena språkvetare är att det inte är enkelt att skilja pseudosamordningar från verbsamordningar (SAG 4, 903; Hultman 2003, 312; Kvist Darnell 2008, 87–88; Lødrup 2019, 90; Viberg 2013, 143). Det har definierats ett flertal förutsättningar gällande pseudosamordning, speciellt med avseende på att skilja de från verbsamordningar. Av de förutsättningarna presenteras här endast dem som gäller positionsverb. För det första kan endast vissa verb förekomma som V1 (SAG 4, 902–903; Blensenius 2015, 8). Positionsverben utgör en vanlig grupp av V1 i pseudosamordningar och dessutom är verbet *sitta* det allra vanligaste som V1 i pseudosamordning (Kvist Darnell 2008, 177). För det andra definieras V1 som prosodiskt svagt betonat (SAG, 903–904, Kvist Darnell 2008, 1) och får en så kallad sammanfattningsaccent i talspråk (Kvist Darnell 2008, 87–88). Vid sidan av den prosodiska svaga betoningen är V1 svagt betonat semantiskt (SAG 4, 904), vilket anknytas till de primära funktioner som V1 tolkas ha. Vanligtvis fungerar V1 som modifierare till V2, så att V2 uttrycker progressivitet, det vill säga något i V2-händelsen tolkas vara pågående (Kvist Darnell 2008, 2; 44–45; Blensenius 2015, 78) – eller durativ som det uttrycks i SAG (SAG 4, 904). Trots den obetonade betydelsen visar sig V1 generellt behålla sin betydelse av kroppspositionen (SAG 4, 904; Kvist Darnell 2008, 159; Blensenius 2015, 29). Säger man att 'Tove sitter och skriver', befinner Tove sig sittande och inte exempelvis liggande.

2.2 Pseudosamordning eller verbsamordning

Grammatiker har definierat kriterier som kan användas för att skilja pseudosamordningar från verbsamordningar. Som standardkriterier på pseudosamordningar presenteras tre tester. Utan att betydelsen förändras kan 1) verbledden i en pseudosamordning inte byta plats sinsemellan, 2) en pseudosamordning inte ta *både* framför V1 och 3) negationen *inte* placeras endast genast efter V1. (Kvist Darnell 2008, 87–88.) Problemet är att dessa standardtester leder till ett slags cirkelbevis: utgår man från att det är fråga om en pseudosamordning och således om en händelse, gör man tolkningen att det inte till exempel går att placera *både* framför V1, och utgår man från att det är fråga om två händelser, kan *både* placeras framför V1 utan att betydelsen förändras. Dessa kriterier visar sig inte fungera för att avgöra huruvida en verbsamordning i autentiskt material är pseudosamordning eller inte. (Kvist Darnell 2008, 87–88.)

Utöver dessa tre standardkriterier presenterar SAG en rad kännetecknande drag som gäller pseudosamordningar. Flera av kriterierna behandlar fall där V1 tar bestämmningar eller där V1 annars inte omedelbart följs av konjunktionen *och*, till exempel i meningar med omvänd ordföljd där subjektet inte står på fundamentfältet och därmed bör stå genast efter V1. (SAG 4, 903–904.) På

grund av avgränsningen till nakna pseudosamordningar i den här undersökningen, kan dessa kriterier inte tillämpas för att skilja mellan pseudosamordningar och verbsamordningar. Två kriterier kan ändå användas för att granska konstruktionerna i mitt material, ett som kallas här för *objektsextraktion* (Kvist Darnell 2008, 29) och ett som anknyter till *rumsadverbial*. Objektsextraktion (i) betyder att ”ett objekt eller bundet adverbial som hänför sig till det senare verbet (och som inte passar till det första verbet) kan stå som satsbas till hela satsen” (SAG 4, 903). När det gäller rumsadverbial (ii) är det kännetecknande för pseudosamordningar att de kan konstrueras med ett rumsadverbial som står efter V2, även i sådana fall där V2 är ett verb som annars inte tar rumsadverbial (SAG 4, 904). Jag belägger dessa med exempelmeningar om Tove, men strukturen på meningarna följer dem som presenteras i SAG (SAG 4, 903–904):

- (i) Den där dikten som Tove *satt och skrev* på i timal.
- (ii) Tove *satt och plirade i köket*.

Ett vedertaget kriterium som skiljer pseudosamordningar från samordningar är *enhändelsetolkning*, det vill säga att de två verbleden refererar till en och samma aktion (Hultman 2003, 311; Kvist Darnell 2008, 43). Kvist Darnell påpekar ändå att tolkningen av en verbsamordning som en eller två händelser i stort styrs av intuition och kan således lösa enkla fall, men räcker inte till att avgöra sådana fall där V1 tar bestämmningar (Kvist Darnell 2008, 82). Därför föreslår Kvist Darnell (2008) i sin doktorsavhandling att den avgörande faktorn för att skilja pseudosamordningar från verbsamordningar är relationen mellan de två verbleden V1 och V2, den så kallade *V-relationen*. Gällande pseudosamordningar med positions verbet *sitta* bevisar hon att relationen *bakgrund* blir avgörande, nämligen i 99,7 % av fallen. (Kvist Darnell 2008, 130.) Resten av verbsamordningar med verbet *sitta* som V1 karaktäriseras av V-relationen *kontrast* där V2 utgörs av ett verb som kontrasterar mot V1. Sådana kontrasterande V2 kan vara ett annat positionsverb eller ett rörelseverb som uttrycker förflyttning från en plats till en annan. V-relationen *kontrast* leder till att verbsamordningen tolkas som två händelser och därmed inte är en pseudosamordning. (Kvist Darnell 2008, 132.) Det blir alltså orimligt att göra en enhändelsetolkning av till exempel verbleden *sitta och ligga* eller *sitta och gå*. Kvist Darnell framför att denna länk också ger stöd till uppfattningen om att den som syftas på med en pseudosamordning [*sitta och V2*] faktiskt ska befinna sig sittande. (Kvist Darnell 2008, 132–133.)

V-relationen *bakgrund* härleder sig från att V1 och V2 har olika funktioner sinsemellan. En allmän syn är att ett positionsverb som V1 i en pseudosamordning är svagt betonat, men på senare tiden har forskare vidare preciserat att positionsverben i själva verket är informationsstrukturellt svagt betonade

generellt, inte som följdverkan av att de samordnas med ett annat verb (Kvist Darnell 2008, 159; Blensenius 2015, 8; Lødrup 2019, 93; 96). Som positionsverb beskriver *sitta* ett *statiskt* tillstånd i sin grundbetydelse, det vill säga att någon eller något befinner sig sittande på en viss plats. I en pseudosamordning tar det statiska verbet *sitta* närmast alltid ett *dynamiskt* V2 som beskriver en aktivitet av något slag. Det här leder till att den ömsesidiga strukturella relationen mellan de två verbliden blir asymmetrisk. Det statiska V1 *sitta* beskriver den bakgrundsomständighet – att någon befinner sig sittande på en viss plats – i vilken den dynamiska aktiviteten som V2 representerar sker. V-relationen *bakgrund* ger alltså en enhändsetolkning där V1 inte representerar en självständig handling, och de två verben förhåller sig till varandra asymmetriskt. Därmed sker V1 och V2 alltid samtidigt och den asymmetriska strukturella relationen verben emellan leder till att den handling som pseudosamordningen ger uttryck för tolkas dynamiskt. (Kvist Darnell 2008, 98–99; 131.)

I några få fall kan det statiska V1 *sitta* samordnas med ett statiskt V2, och då blir den ömsesidiga strukturella relationen mellan de två verben symmetrisk. Enligt Kvist Darnell kan statiska V2-verb handla om verben *är* eller *känna sig*. (Kvist Darnell 2008, 131.) I symmetriska pseudosamordningar fungerar positions verbet *sitta* som bakgrundsomständighet på samma sätt som med de dynamiska V2, men den handling som förs fram blir i sin helhet statisk: någon befinner sig sittande någonstans i ett visst tillstånd. (Kvist Darnell 2008, 98–99; 131.)

2.3 Korpuslingvistik och korpusbaserad analys

Korpuslingvistik är en gren inom språkvetenskap där analysen dras utifrån en *korpus* som är en samling texter, typiskt elektroniskt sparad i en databas. Korpuslingvistik kan också betraktas snarare som *metodologi* än ett traditionellt språkvetenskapligt fält, såsom grammatik eller sociolingvistik, eftersom fokusen inte ligger på att studera en särskild aspekt inom lingvistik. Inom korpuslingvistik kan två inriktningar urskiljas, korpusdriven (eng. *corpus-driven*) och korpusbaserad (eng. *corpus-based*) analys, även om den här distinktionen också har uttalats som onödig och att de här två inriktningarna borde ses som två ytterligheter av ett kontinuum. Korpusdriven analys är induktiv och syftar till att utifrån materialet dra teorier om språket (Baker 2018, 168–169), medan korpusbaserad analys är deduktiv och analyserar korpusdata systematiskt för att testa existerande teorier (Luodonpää-Manni & Ojutkangas 2020, 434–435) eller hypoteser som forskaren har härlett från andra källor. (Baker 2018, 169.)

3 FRÅN KORPUSSÖKNINGAR TILL ANALYSEN

I detta kapitel redogör jag för genomförandet av materialinsamlingen och den kvalitativa korpusbaserade analysen. Först presenterar jag de sökargument som matades in i korpusdatabasen *Korp* (Borin, Forsberg & Roxendal 2012) och sedan klargör jag för det sampel som utdrogs för närmare granskning. Därefter diskuteras kort vilka kriterier som blir avgörande att skilja pseudosamordningar från verbsamordningar i materialet, och efter det följer beskrivningen av den korpusbaserade analysen.

3.1 Korpussökningar

Det insamlade materialet i den här undersökningen består av potentiella pseudosamordningar som har positions verbet *sitta* som första led utan bestämningar och en människa som subjekt. I *Korp* (Göteborgs universitet) använde jag det utökade sökverktyget som utöver att söka enskilda *token*, det vill säga förekomster av ord eller ord- och textattribut, möjliggör utformning av söksträngar. I *Korp* visas resultat som *konkordanser*, i sin kontext, som vanligtvis utgörs av den mening som den sökta enheten förekommer i. (Borin m.fl. 2012.) För att få fram potentiella pseudosamordningar med verbet *sitta* i infinitiv, presens, preteritum och supinum matades följande fyra söksträngar in i *Korp*:

För infinitiv: [word = "sitta"] [word = "och"] [msd = "VB\INF\AKT"]

För presens: [word = "sitter"] [word = "och"] [msd = "VB\PRS\AKT"]

För preteritum: [word = "satt"] [word = "och"] [msd = "VB\PRT\AKT"]

För supinum: [word = "suttit"] [word = "och"] [msd = "VB\SUP\AKT"]

Varje söksträng utgjordes av tre token som står inom hakparentes. Det första och andra tokenfältet i varje söksträng gavs sökkriteriet *ord* och det efterletade ordet matades in, och i det tredje tokenfältet gavs kriteriet *morfosyntaktisk beskrivning* vilket gavs värden *verb infinitiv aktiv*, *verb presens aktiv*, *verb preteritum aktiv* och *verb supinum aktiv* respektive. Sammanlagt gav sökningen 1183 träffar i de fyra skönlitterära korpusarna. Sökningen gav 231 förekomster av infinita verbformer, 256 av presens, 614 av preteritum och 82 av supinum (se tabell 1). Det viktiga att notera här är att de här träffarna innehåller alla slags verbsamordningar som uppfyller kriterierna i söksträngen, de är alltså inte uteslutande pseudosamordningar – därför använder jag uttrycket *potentiella pseudosamordningar*.

3.2 Urvalet av potentiella pseudosamordningar

Det har ovan konstaterats att pseudosamordning är ett vanligt och frekvent förekommande fenomen i det svenska språket. För att kunna utföra en kvalitativ analys av ett omfattande material råder Luodonpää-Manni m.fl. (2020) att dra ett sampel utifrån materialet (Luodonpää-Manni m.fl. 2020, 419). Av sökträffarna i Korp drar jag ett systematiskt sampel (*systematic sampel*) (KvantiMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto) på 120 observationsenheter (N = 120) vilket täcker ungefär tio procent av det insamlade sammanlagda materialet (=1183), som kallas här för *population*. På grund av att samplet blir någorlunda snävt använder jag ett systematiskt urval så att i princip skulle alla enheter i populationen ha lika stor sannolikhet att hamna i samplet (KvantiMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto).

Förekomsterna av de fyra verbformerna i populationen var ojämna, så för att kunna dra ett representativt urval drogs verbformerna till samplet proportionsenligt från populationen. Först räknades ett procentuellt antal som förekomsterna av de fyra verbformerna utgjorde i populationen, och därefter en proportionell siffra för mängden observationsenheter för samordningar i respektive verbformerna i samplet (se presentation av de numeriska värden nedan i Tabell 1). I det föregående delkapitlet (3.1) redogörs för de fyra använda söksträngarna som ledde till fyra individuella datamaterialen, som kallas här för *delpopulationer*. De fyra delpopulationerna importerades var för sig till Excel och förekomsterna numrerades i tur och ordning. Som sagt skulle samplet täcka ungefär tio procent av populationen och därför drogs var tionde slumpmässigt nummer, med andra ord förekomst, ifrån de fyra delpopulationerna. I ett systematiskt sampel ska startpunkten för räkningen vara slumpmässigt (KvantiMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto). Detta slumpmässiga nummer räknades för varje delpopulation mellan de angivna värden i Excel.¹ Utifrån det slumpmässiga numret valdes var tionde förekomst systematiskt tills samplingen hade gått igenom hela listan. Denna process resulterade i ett sampel på 120 potentiella pseudosamordningar där 24 förekomster står i infinitiv, 26 i presens, 62 i preteritum och 8 i supinum (se bilaga 1 för listan på de 120 meningarna i samplet).

¹ I Excel använde jag ekvationen som räknar ett slumpmässigt nummer mellan angivna värden, (SATUNNAISLUKU.VÄLILTÄ(x; y)). Startpunkten för listan på infinitiver blev (1; 231) = 214, för presens (1; 256) = 32, för preteritum (1; 614) = 198 och för supinum (1; 82) = 54.

Tabell 1. Antal förekomster av tempusformer i populationen, tempusformernas procentuella andelar av populationen och antal tempusformerna i samplet (N = 120)

Verbform	Total antal verbformer	Andel verbform	Antal verbformer i samplet
Infinitiv	231	19,5 %	24
Presens	256	21,6 %	26
Preteritum	614	51,9 %	62
Supinum	82	6,9 %	8
Σ	1183	99,9 %	120

3.3 Människan som subjekt

Ett av kriterierna på de undersökta pseudosamordningarna i den här undersökningen är att subjektet ska vara en person, så jag gick igenom de 120 meningarna i samplet för att eventuellt utelämna meningarna där subjektet inte var en person. Fem meningar i samplet hade ett annat subjekt än en människa, nämligen *den*, *en koltrast*, *en katt*, *rosenfinken* och *pilfinken* (se meningarna 10., 37., 61., 68. och 70. i bilaga 1). Ytterligare hittades följande två meningar (ex. 1 och 2) där subjektet kvarstår någorlunda oklart:

- (1) Och att det var roligare att falla från en hylla än att *sitta och vänta* på att någon skulle kasta bollen och träffa mitt i prick på den ljusröda brickan under hyllan.
- (2) Ellen *satt och vred sig* så att hon kunde se Rye hela tiden.

De här två meningarna togs ändå med i samplet på grund av följande tolkningar: exempel 1 syftar på ett spel på en nöjespark, där man ska kasta bollen så att den person som befinner sig på hyllan faller ner, och i exempel 2 antar jag att Ellen är en människa även om den lika väl kunde vara ett djur. Anmärkningsvärt är att det inte finns några verbsamordningar med verbet *sitta* som V1 och ett inanimat subjekt. Det här resultatet, att verbet *sitta* oftast tar en människa eller åtminstone ett animat som subjekt, stämmer överens med resultaten i tidigare studier (Kvist Darnell 2008, 192; Viberg 2013, 145), även om man skulle kunna tänka sig att till och med inanimata subjekt kan skildras som "livliga" i skönlitteratur genom att tyda på den ställning som de befinner sig i. Skälet till att sådana skildringar av inanimata subjekt inte förekommer i mitt sample kan bero på dess storlek. På grund av

att fem meningar uteslöts från samplet består det slutgiltiga samplet av 115 potentiella pseudosamordningar efter den här fasen. Hädanefter syftar jag på de 115 meningarna som *material*.

3.4 Att skilja pseudosamordningar från verbsamordningar

I delkapitlen 2.1 och 2.2 har diskuterats kriterier för hur man kan skilja pseudosamordningar från verbsamordningar. De standardkriterier som presenteras exempelvis i SAG har i en tidigare studie av Kvist Darnell (2008) inte visat sig vara fungerande för att kunna dra några tydliga gränser för vilka konstruktioner som är pseudosamordningar och vilka verbsamordningar. I stället för standardkriterierna föreslår Kvist Darnell att den avgörande faktorn är relationen mellan de två verbliden, som å sin sida har en effekt till handlingens tolkning som en eller två händelser, vilket vidare har en effekt till verbens strukturella beteende i symmetrisk eller asymmetrisk relation (Kvist Darnell 2008, 181). När det gäller verbet *sitta* som V1 är denna relation så gott som alltid (99,7 %) *bakgrund*, vilket ger en enhändelsetolkning, med andra ord är en pseudosamordning (Kvist Darnell 2008, 130; se också delkapitel 2.2).

Mitt material utgörs av nakna [*sitta och V2*]-konstruktioner, så i ljuset av resultaten i Kvist Darnell (2008, 130), kan jag utgå från att verbsamordningarna i mitt material är pseudosamordningar som ger en enhändelsetolkning och verben har *bakgrund* som den ömsesidiga relationen. Ur ett omvänt perspektiv såg jag över de 115 potentiella pseudosamordningarna i mitt material för att studera om några av de andra identifieringskriterierna (se delkapitel 2.2) kan tillämpas eller om några ytterligare faktorer som förespråkar enhändelsetolkningen kan upptäckas. Gällande standardkriterierna utelämnades här de ovan behandlade testerna med *både*, negationen *inte* och det inbördes bytet av verben (se delkapitel 2.2) på grund av det cirkelbevis som de medför. Med andra ord blir endast objektsextraktion och rumsadverbialtesten aktuella här.

Något överraskande förekom det en mening (se ex. 3) i mitt material som inte är en pseudosamordning, utan en vanlig samordning. Verbförbindelsen [*satt och PRT*] ingår i meningen men en rimlig tolkning här är att meningen innehåller en serie av tre händelser som tar plats i tur och ordning: först låter man ilskan rinna av sig, sedan sjunker man framåt där man sitter och som sist pressar handen mot pannan. Huvudordet i det andra samordnade ledet är verbet *sjönk* som tagit bestämmningar *framåt* och *där han satt*.

- (3) Så lät han ilskan rinna av sig med en lång suck, sjönk framåt där han *satt och pressade* ena handen mot pannan.

Gällande kriterierna *objektsextraktion* och *rumsadverbial* (se delkapitel 2.2) för att skilja pseudosamordning från verbsamordning kunde två respektive tre fall identifieras i mitt material. Meningarna i exempel 4 och 5 är exempel på objektsextraktion där den understrukna satsbasen måste syfta på verbförbindelsen i kursiv som helhet, det vill säga att verbförbindelsen uttrycker en handling och är således en pseudosamordning. Exempelmeningarna 6–8 kan identifieras som pseudosamordningar med hjälp av rumsadverbialkriteriet. De understrukna rumsadverbialen kan inte gärna tolkas så att de endast syftar på det senare verbet, vilket leder till att handlingarna bör tolkas som helheter.

- (4) Den som grevinnan just nu *hade suttit och läst i* la hon ifrån sig [--].
- (5) Och vi kommer att sakna dig, Jo-Jo lilla vän, sade Hermione tillgivet och tittade upp från kartan i sitt knä som hon hade suttit och stirrat på med oseende ögon under de senaste trettio minuterna.
- (6) På sin höjd brukade vi numera *sitta och småle* då och då men jag tror inte att han var medveten om det.
- (7) Maritta *sitter och tiger i soffan*.
- (8) Den där dumma slampan Gwyneth, som hade envisats med att ha Stans kavaj på sig hela vägen hem från stranden, och Stan som hade *suttit och skälvt i rullstolen* och påstått att han inte alls frös.

Ytterligare föreslår jag en faktor som kan vara till nytta i att känna igen en konstruktion med positions verbet *sitta* som V1 som pseudosamordning. När ett tidigare verbled syftar till konstruktionen [*sitta och V2*] leder någon annan än en enhändsetolkning till orimliga meningar. Detta visas i exempelmeningarna 9–13. I dessa meningar skulle tvåhändsetolkningen leda till att den understrukna verbfrasen endast syftade på verbet *sitta*, så i exempel 10 skulle exempelvis krigshjälten förstå att han sitter och röka. Sammanlagt i nio meningar i materialet förekom en sådan här syftning.

- (9) Jag kan prata med pappa för mig själv, men jag känner mig så vrickad då jag *sitter och pratar med luft*.
- (10) Han var en 23-årig krigshjälte som förstod att han satt och rökte på det nederlag Mannerheim försökt drapera i idealitetens och humanismens mantel.
- (11) Också blicken blir nu så inåtvänd att det nästan verkar som om han bara *satt och tänkte högt*.
- (12) När han märkte att jag satt och funderade höjde han till femhundra.
- (13) Men du där borta ser ut som om du *satt och tänkte på* något.
- (14) Vad i ... har du *suttit och lyssnat*?

Ett specialfall visas i exempel 14 där tvåhändsetolkningen också är möjlig, åtminstone utan vidare information om kontexten. Om man tolkar det som icke-pseudosamordning och därmed betonar de båda verben *suttit* och *lyssnat*, låter meningen som om man raljerade – om frågan inte riktas till ett

barn eller till någon annan som berättar det som överraskande information att hen har suttit och lyssnat.

Fastän en icke-pseudosamordning hittades i mitt material, några fall i mitt material kunde identifieras med objektsextraktion eller placering av rumsadverbial, och ett tidigare verb kunde hjälpa till att känna igen en pseudosamordning, ledde denna genomgång till kongruenta iakttagelser med Kvist Darnell (2008). Nakna verbsamordningar med *sitta* är i de allra flesta fall pseudosamordningar (Kvist Darnell 2008, 130) och de vanliga kriterierna inte räcker till att systematiskt skilja pseudosamordningar från verbsamordningar (Kvist Darnell 2008, 212). På grund av den konstruktion som inte visade sig vara en pseudosamordning är antalet meningarna som analyseras vidare 114.

3.5 Typer av V2 i pseudosamordningar

Hittills har fokusen legat på att förklara vad som gör pseudosamordningar till falska och hur man skiljer pseudosamordningar från verbsamordningar. I det här delkapitlet redogör jag för den kvalitativa analysprocessen som genomfördes på de 114 meningar som innehåller nakna pseudosamordningar med positions verbet *sitta* som första led utan bestämmningar (V1), som följs av konjunktionen *och* samt ett annat verb i samma tempusform (V2). Den här analysen syftar till att ta reda på vilka slags handlingar V2-verbena uttrycker i mitt skönlitterära korpusmaterial. I delkapitlet 2.2 konstateras det att V1 *sitta* är i sin grundbetydelse ett statiskt verb och har till uppgift att fungera som bakgrundsomständighet. Det ger ramar för den egentliga, alldeles oftast dynamiska, handlingen som det andra verbledet för fram.

Den här analysen grundar sig på den klassificering av *verksamhetskategorier* på V2 som Kvist Darnell (2008) redogör för i sin doktorsavhandling. Den klassificering som hon har tillämpat baserar sig i sin tur på två tidigare modeller för att kategorisera verb enligt deras semantiska betydelser. En av modellerna är av Viberg (2006) som har kategoriserat svenskans 55 mest använda verb enligt dess basbetydelser, och den andra modellen av Vendler (1976) är avsedd som universell modell för att kategorisera verb oberoende av språket i fråga. Dessa två modeller är förstas omfattande då de ägnar sig åt att kategorisera tiotals verb. Kvist Darnell har från de två modellerna avlett en modell som hon tillämpar i sitt material. (Kvist Darnell 2008, 219–236.) Jag följer i Kvist Darnells fotspår, och anpassar hennes modell till mitt material. Jag använder modellen ändå i samspel med mitt material, så i stället för att försöka tvinga mitt material att passa till den färdiga modellen, avviker jag från och utvidgar de färdiga kategoriseringarna där det är ändamålsenligt. Kvist Darnell delar in verben i nio

verksamhetskategorier som vidare delas in i underkategorier (Kvist Darnell 2008, 218–236), och namnen på de nio verksamhetskategorierna har jag använt som sådana i min analys. Dock skiljer sig mina förklaringar för vad de nio kategorierna betyder från de i Kvist Darnells (2008). Mitt material är mindre och innehåller således inte lika stor variation, vilket har möjliggjort mer precisa beskrivningar för verksamhets- och underkategorier.

Den första indelningen av V2 görs i dynamiska och statiska verb. Här syftar jag tillbaka på den asymmetriska respektive symmetriska strukturella relationen mellan V1 och V2 i en pseudosamordning (se delkapitel 2.2). Verbet *sitta* (V1) är statiskt i sin betydelse och i en pseudosamordning är det andra verbet vanligtvis dynamiskt, vilket gör den strukturella relationen mellan verben asymmetrisk. På grund av enhändsetolkningen leder den asymmetriska relationen till att handlingen i sin helhet beskriver en dynamisk händelse. I några få pseudosamordningar med verbet *sitta* som V1 är V2 också ett statiskt verb, och då blir den strukturella relationen symmetrisk. Symmetriska pseudosamordningar betecknar en statisk händelse. Som statiska V2 räknas verben *vara* och *bli* (Kvist Darnell 2008, 131), och i mitt material förekommer två statiska *vara*-verb som V2 (1,8 %):

(15) Käka gott hade jag tänkt göra och *sitta och vara ordentligt packad* på Café de la Paix.

(16) Jag *satt och var allvarligt orolig för* att hon skulle få något sammanbrott.

Efter indelningen av V2-verbena i statiska och dynamiska, och identifieringen av två statiska fall, är antalet dynamiska V2 112 (98,2 %). Dessa dynamiska fall organiseras vidare till de nio verksamhetskategorier som Kvist Darnell presenterar (2008, 218–236). Verksamhetskategorierna heter EMOTION, KOGNITION, KOMMUNIKATION, KONSUMTION, KROPPSLIGHET, PERCEPTION, OVERKSAMHET, SYSSÄTTNING och ÖVRIGA. För att kunna sätta V2-verbena in i dessa nio verksamhetskategorier läste jag igenom mitt material upprepade gånger tills alla V2-verbena ingick i någon – och endast en – av verksamhetskategorierna. En verksamhetskategori i taget har jag identifierat mönster och likheter mellan de i kategorin ingående verben för att dela in dem vidare i underkategorier. Som vägledning har jag använt de underkategorier och deras motiveringar som Kvist Darnell redogör för (2008, 218–236), men jag har inte bundit mig vid de färdiga underkategorierna, utan låtit materialet stå i fokus. Kategoriseringsprocessen kan ses att ha tagit induktiva inslag i den här fasen.

När man klassificerar verben i kategorierna enligt deras betydelse ställs man inför ett problem, som också Kvist Darnell (2008) tar upp (Kvist Darnell 2008, 222). Några verb kan nämligen räknas till flera kategorier på grund av att de kan uppfattas att ge uttryck för olika betydelser. Verbet *läsa* till exempel kan väl uppfattas att beteckna att man sysslar med något, att man använder sitt synsinne eller att man använder sin kognitiva kapacitet, och även som en typ av kommunikation. För att kunna lösa sådana polysema fall av V2-verben, har jag gjort indelningen genom att granska V2-verb i sin kontext, det vill säga att jag har koncentrerade mig på eventuella bestämmningar till V2-verben samt meningarna i sin helhet, och inte bara V2-verben i sig. Den kontext som pseudosamordningar befinner sig blev viktig i kategoriseringsprocessen, vilket förmodligen härstammar från det att mitt material representerar skönlitteratur, som innehåller beskrivande språk och perifraser. Om jag enbart hade granskat V2-verben, skulle det ha lett till felaktiga kategoriseringar – med hänseende till det övergripande syftet att ta reda på vilka slags handlingar som förs fram med pseudosamordningar.

4 RESULTAT OCH DISKUSSION

Kategoriseringsprocessen ledde till att V2-verben i mitt material delades in i nio verksamhetskategorier som vidare utformade sammanlagt 16 underkategorier. Verksamhetskategorierna EMOTION och OVERKSAMHET delades inte in i underkategorier på grund av att V2-verben i dessa kategorier redan utgör en enhetlig grupp. Verksamhetskategorin ÖVRIGA innehåller endast ett verb och får således inga underkategorier heller. Här presenteras de utformade kategorierna en verksamhetskategori i taget, från de kategorier som innehåller störst antal aktivitetstyper till de som innehåller minst. Jag redogör för de egenskaper och upprepande mönster som kategorinamnen baserar sig på. Ytterligare tar jag upp exempelmeningar från mitt material. Som exempelmeningar lyfter jag fram knepiga fall för att motivera de grunder som ligger för placeringen i den kategorin. En övergripande lista med löpande numrering över alla meningarna i mitt sampel (N = 120) finns som bilaga 1. Bilaga 2 föreställer en konkluderande tabell över kategorier, underkategorier, förekommande V2-verb i respektive underkategori och hänvisningar till de löpande numren (1.–120.) i bilaga 1 för de meningar som ingår i respektive kategori. Notera att de nummer som står inom parentes framför exempelmeningarna här i brödtexten inte motsvarar de löpande numren (1.–120.) framför meningarna i bilaga 1.

4.1 Verksamhetskategorier

Kategorin SYSSELSÄTTNING är en av de två som innehåller sammanlagt 25 V2-verb (se tabell 2). Kategorin delades in i underkategorier SKRIVA, där allt skrivande aktivitet ingår i, och SYSSLA, som betecknar att man sysslar med yrkes-, hobby- eller hushållsverksamhet. Alla verb i underkategorin SKRIVA betecknar just det, *att skriva*, medan underkategorin SYSSLA innehåller mer variation, bland annat *lägga brickor, läsa, rita med kniven, jobba* och *sy* (se bilaga 2 för en lista på alla förekommande verb). Exempel 17 räknas tillhöra underkategorin SYSSLA därför att kontexten avslöjar att meningen handlar om yrkes- eller hobbyverksamhet, även om verbet *knacka* i sig lika väl kunde betyda att någon till exempel knackar på dörren. I exempel 18 är kontexten också avgörande: handlingen syftar på människor som pluggar kemi, och således räknas det också med i underkategorin SYSSLA.

(17) Det tänker jag ofta på, jag som så älskar måleriet men ändå valde ett arbete som innebär att jag *sitter och knackar* och *knackar dag in och dag ut*, som en riktig hållristare.

(18) Varenda en av hennes geografer har försett sig med MAOL:s tabeller, precis som de som *sitter och kämpar med kemin*.

Tabell 2. Underkategorierna i verksamhetskategorin SYSSELSÄTTNING

	SYSSLA	SKRIVA	Σ
N	18	7	25
%	15,8 %	6,1 %	21,9 %

Den andra kategorin som innehåller 25 verb är PERCEPTION som syftar på observationer eller aktiviteter som först och främst aktiverar människans sinnen. Beroende på den sinne som aktivt används delas handlingar in i underkategorier SYN och HÖRSEL (se tabell 3). På syn syftades bland annat med verben *se, glo, stirra* och *ögna i*, och på hörseln med *höra* och *lyssna*. Jag lyfter fram exempel 19 därför att det utgör ett exempel där fokuseringen endast på V2-verbet *vila* skulle ha lett till en missvisande kategorisering, nämligen till kategorin VILA under kategorin KROPPSLIGHET. Här är det bestämningen *ögonen* på V2-verbet som avgör att verbet tillhör underkategorin SYN.

(19) Jag *satt och vilade ögonen* på de två parianfigurena från Gustafsbergs Fabriker som flankerade öppna spisen.

Tabell 3. Underkategorierna i verksamhetskategorin PERCEPTION

	SYN	HÖRSEL	Σ
N	21	4	25
%	18,4 %	3,5 %	21,9 %

Till kategorin KROPPSLIGHET hör fysiska processer och förflyttningar, som uttrycks i 14 fall i mitt material (se tabell 4). Kategorin innehåller underkategorier FYSISK (*ro* och *vrida sig*) och DEL (*spretta med*, *kyssa* och *fingra*) varav den första betecknar aktiviteter där ens hela kropp undergår i fysiska ansträngningar och den senare att man endast rör på en del av sin kropp utan att aktiviteten kräver faktiska fysiska ansträngningar. Ytterligare ingår underkategorier HELHET (*åka*) och VILA (*luta sig*) båda med ett verb. Underkategorin OMEDVETET var den största i verksamhetskategorin med verben *pusta*, *frysa* och *skälva* bland andra. HELHET syftar på händelser där man flyttas från en plats till en annan medan man själv befinner sig stilla, VILA till vilande aktiviteter och OMEDVETET till handlingar som antingen inte står under viljans kontroll eller som man omedvetet gör därför att fokuset är riktat mot något annat.

Tabell 4. Underkategorierna i verksamhetskategorin KROPPSLIGHET

	OMEDV.	DEL	FYSISK	HELHET	VILA	Σ
N	7	3	2	1	1	14
%	6,1 %	2,6 %	1,8 %	0,9 %	0,9 %	12,3 %

(20) Rashid bor i Esbo och jag är inte den som *sitter och åker dyrt och regionalt* bara för att hälsa på pappa.

(21) Känslan som får henne att ömsom *sitta och vika ihop sig över benen*, ömsom vandra genom lägenheten, in i badrummet, känna den vibrerande energin av att vara levande i hela kroppen, se sig i spegeln och märka att hon inte känner igen sitt eget ansikte.

(22) Bodil *satt och sög på sin dessertsked* och för att inte gå miste om något av ljuvligheten skakade hon bara på huvudet.

(23) En dag i rusningstid var det en av kassörskorna som *satt och svimmade av*.

Exempel 20 ovan är det enda i mitt material som betecknar en handling där man själv sitter stilla och åker eller kör ett färdmedel (HELHET), vilket kan förefalla vara överraskande i samband med verbet *sitta* som V1. Exempel 21–23 är från underkategorin OMEDVETET. I exempel 21 tyder kontexten, alltså att en känsla får en att å ena sidan vika ihop sig, å andra sidan röra sig rastlös, på att en själv inte har kontroll över det som händer. I exempel 22 verkar

Bodil i sin sida koncentrera sig på att iaktta en händelse och därmed suger hon på sitt (tomma) dessertsked omedvetet. Exempel 23 är den enda i mitt material som betecknar en avgränsad händelse, en händelse som har en slutpunkt. Anmärkningsvärt i meningen är dessutom att användningen av pseudosamordningen i stället för det enkla V2-verbet *svimma av* förefaller tillsätta en dimension av att handlingen är något överraskande eller otroligt.

Kategorin KOGNITION syftar till aktiviteter som först och främst handlar om tänkande, det vill säga verb som beskriver tankeprocesser, aktiviteter som inte syns fysiskt utåt (se tabell 5). Kategorin har delats in i två underkategorier AKTIVITET (bl.a. *undra, grubbla, tänka på*) och TILLSTÅND (*stirra stelt framför sig, stirra med oseende ögon*) varav den första betecknar handlingar där man aktivt tänker på någonting och den sistnämnda syftar på situationer där den kognitiva processen är av ett omedvetet slag. Exempel 24 utgör ett typexempel på handlingarna i underkategorin AKTIVITET. Exempel 25 och 26 har jag räknat med till underkategorin TILLSTÅND därför att jag tolkar att det egentliga budskapet i meningarna är att man sitter i sina tankar, även om man borde ha sin fokus på annanstans. Det att man *stirrar på* någonting endast anknyter till att man sitter försjunken i tankar.

(24) Jag *sitter och funderar* över hur Markus skulle reagera om jag plötsligt gavs chansen att träffa honom.

(25) Försökte arbeta men upptäckte ständigt att jag *satt och stirrade stelt framför mig, medan tankarna malde*.

(26) Och vi kommer att sakna dig, Jo-Jo lilla vän, sade Hermione tillgivet och tittade upp från kartan i sitt knä som hon hade *suttit och stirrat på med oseende ögon under de senaste trettio minuterna*.

Tabell 5. Underkategorierna i verksamhetskategorin KOGNITION

	AKTIVITET	TILLSTÅND	Σ
N	10	2	12
%	8,8 %	1,8 %	10,5 %

I kategorin KOMMUNIKATION ingår också 12 verb, och de uttrycker VERBAL interaktion i 11 fall, medan endast ett verb ger upphov till ICKE-VERBAL interaktion (se tabell 6). Exempel 27 är ett typexempel på VERBAL interaktion, som för övrigt utgör en enhetlig och enkel kategori. Exempel 28 är ett fall där bestämningen *högt* till verbet *tänkte* blir avgörande. Exempel 29 är det enda som ingår i underkategorin ICKE-VERBAL, och placeras in i den därför att genom att *tiga* meddelar Maritta att hon vägrar att tala om något.

(27) Vi *satt och pratade* om det där anonyma brevet.

(28) Också blicken blir nu så inåtvänd att det nästan verkar som om han bara *satt och tänkte högt*.

(29) Maritta *sitter och tigger i soffan*

Tabell 6. Underkategorierna i verksamhetskategorin KOMMUNIKATION

	VERBAL	ICKE-VERBAL	Σ
N	11	1	12
%	9,6 %	0,9 %	10,5 %

Aktiviteter som beskriver att man förtär några substanser invärtes identifierades i 12 V2-verb. De går under verksamhetskategorin KONSUMTION som vidare delats in i underkategorier DRYCK, RÖK och MAT (se tabell 7). Underkategorin DRYCK är en kategori som täcker varierande uttryck för handlingen dricka. Förekomsterna beskriver drickande av varma drycker (30) och alkohol, men också indirekta antydningar om drickande, som i exempel 31–33, är vanliga.

(30) Hon hörde till dem som kunde glädjas åt solstrålarna över köksbordet en alldeles vanlig morgon när hon *satt och sörplade på sitt kaffe*, de dagar det fanns att tillgå.

(31) Plötsligt finner jag att jag *sitter och dricker med större lust och håg än på månet* år.

(32) Gubbarna *satt och firade skymning i skänkstugan till Blå Åsnan*.

(33) De morsade på resten av kvartetten som *satt och blev ännu djupare över en flaska vin* och Bill bestämde tid för nästa repetition och sedan sa han något om Henry som ingen annan kunde höra.

Tabell 7. Underkategorierna i verksamhetskategorin KONSUMTION

	DRYCK	MAT	RÖK	Σ
N	9	2	1	12
%	7,9 %	1,8 %	0,9 %	10,5 %

I verksamhetskategorin OVERKSAMHET (se tabell 8) har jag bibehållit den beskrivning som Kvist Darnell ger (2008, 235): hit hör handlingar som beskriver det att man aktivt låter bli att göra något. Sådana aktiva inaktiviteter beskrevs i sju av meningarna i mitt material. Verbet *vänta* är ett typexempel på handlingar i den här kategorin (se ex. 34), och *sitta och rulla tummarna* i exempel 35 tillhör den här kategorin därför att det är en tydlig omskrivning för att man låter bli att vara aktiv.

(34) Alla *satt och väntade* på att någon skulle stoppa om dem och tala vackert med dem.

(35) Att dom bara skulle bli fler och fler och att dom bara *sitter och rullar tummarna*.

Kategorin EMOTION betecknar verb för olika känslouttryck, sådana som *gråta* eller *le* (se tabell 8). Exempel 36 utgör ett typexempel, medan exempel 37 tolkar jag så att genom att stöna försöker man först och främst uttrycka att man har plågor. Andra möjliga kategorier skulle ha varit kategorin VERBAL under kategorin KOMMUNIKATION eller FYSISK under kategorin KROPPSLIGHET.

(36) Hon *satt och grät*.

(37) När han slutade beundra sin egen fasad började han granska mig där jag *satt och stönade* på bänken.

Till sist kvarstår kategorin ÖVRIGA (se tabell 8) som innehåller ett verb som inte gärna går att sättas in i någon av de ovannämnda. I den här gruppen placeras endast en mening (exempel 38) som jag tolkar vara en perifräs eller metafor för att uttrycka hur de fattiga militärer låtsas som om de hade mycket pengar, och inte så att de sitter på krogen och avsiktligt och aktivt skramlar med sina händer de pengar som de har i fickorna.

(38) Hon fällde ihop paraplyet och trädde in i restauranten på nedre botten där fattiga militärer *satt och skramlade med kopparmynt* i fickorna.

Tabell 8. Verksamhetskategorierna OVERKSAMHET, EMOTION och ÖVRIGA

	OVERKSAMHET	EMOTION	ÖVRIGA
N	7	4	1
%	6,1 %	3,5 %	0,9 %

4.2 Sammandragning av resultaten

Den genomgång av materialet som presenteras i delkapitel 3.4 visar att nakna verbsamordningar med verbet *sitta* var alla förutom en pseudosamordningar. Ytterligare konstateras det att de vanliga kriterierna (se delkapitel 2.2) för att skilja pseudosamordningar från verbsamordningar kan i några få fall vara till nytta, men de räcker inte till som avgörande faktorer i ett autentiskt material. Dessa resultat är kongruenta med dem som Kvist Darnell presenterar i sin doktorsavhandling (Kvist Darnell 2008, 212; 130) och därmed ger de också stöd för den teori som hon härleder om att det är relationen de två verbleden emellan som ska studeras för att göra antingen en en- eller tvåhändelsetolkning, där den första är kännetecknande för pseudosamordningar och den senare för så kallade vanliga verbsamordningar. I Kvist Darnells studie (2008) är den avgörande V-relationen mellan verben i verbsamordningskonstruktioner [*sitta och V2*] i 99,7 % av fallen så kallad *bakgrund*. I några få fall

är V-relationen så kallad *kontrast*. (Kvist Darnell 2008, 130.) I materialet av den här undersökningen förekom inga kontrasterande V2-verb, så utgående från Kvist Darnells (2008) resultat är det befogat att anta att alla de 114 pseudosamordningar har V-relationen *bakgrund*.

På grund av att en verbförbindelse av strukturen [*sitta och V2*] inom de 115 potentiella pseudosamordningarna med människan som subjekt inte visade sig vara en sådan, blev antalet pseudosamordningar i den kvalitativa korpusbaserade analysen 114. Denna analys utfördes för att få svar på den andra forskningsfrågan om vilka typer av verksamheter som uttrycks av V2-verbena (se delkapitel 1.1). I stället för att endast fokusera på att granska de egentliga V2-verbena, lades det också märke till eventuella bestämningar i V2-leden samt kontexten eller meningen som helhet. Resultaten av den här kategoriseringsprocessen går ut på att fylla den övergripande uppgiften i den här undersökningen, av den anledningen att det är det andra verbledet i en pseudosamordning som uttrycker informationen om den egentliga dynamiska händelsen. Detta förklaras av följande kedja: positions verbet *sitta* är i sig ett statiskt verb med svag strukturell informationstyngd, och när det samordnas med ett – allra oftast – dynamiskt verb, blir relationen verben emellan asymmetrisk, där verbet *sitta* fungerar som bakgrundsomständighet till den handling som V2 uttrycker. Det svagt betonade verbet *sitta* är inte en självständig händelse, utan händelsen i V2-verbet representerar den egentliga händelsen i pseudosamordningen.

Analysen inleddes med att dela in V2-verbena i statiska och dynamiska. I mitt material förekommer två meningar med ett statiskt V2, vilket utgör 1,8 % av alla pseudosamordningar. Det statiska V2 i båda meningarna är verbet *vara*. Resten av pseudosamordningarna i mitt material (112 stycken) representerar dynamiska handlingar som delades in i nio verksamhetskategorier och vidare in i 16 underkategorier. Att en stor majoritet pseudosamordningar med positions verbet *sitta* är av dynamisk art och därmed beskriver aktiva verksamheter, är i linje med tidigare forskningsresultat (Kvist Darnell 2008, 130).

De två verksamhetskategorier som innehåller mest förekomster av verb är SYSSELSÄTTNING och PERCEPTION som båda utgör en andel av 21,9 % (se tabell 2 och tabell 3). Pseudosamordningar i mitt material ger till största delen uttryck för handlingar där man befinner sig sittande och sysslar med något eller skriver, eller att man befinner sig sittande och aktivt använder sina sinnen, i de flesta fall sin syn. Dessa två kategorier var de två största också i Kvist Darnells studie, fast sysselsättningskategorin täckte nästan en fjärdedel av alla pseudosamordningar med V1 *sitta* i hennes material (Kvist Darnell 2008, 237).

Efter de två största verksamhetskategorier som redan täcker nästan hälften av alla V2-verb, skiljer mina verksamhetskategorier sig någorlunda från Kvist Darnells (2008) kategorier i proportionella andelar av V2-verb. Den tredje största kategorin i min undersökning är KROPPSLIGHET med andelen 12,3 %. Dessa handlingar ger, i de allra flesta fallen, uttryck för att man befinner sig sittande och är omedveten om att man samtidigt gör något, till exempel sitter försjunken i sina tankar och samtidigt håller på att suga ett tomt sked. Ett överraskande resultat är att endast en pseudosamordning i mitt material representerar förflyttning från en plats till en annan, sittande i ett fordon. I Kvist Darnells studie (2008) uttrycker endast 6,1 % av V2-verb handlingar som tillhör verksamhetskategorin KROPPSLIGHET, och där är kategorin KOMMUNIKATION den tredje största med 16,4 %. Den här skillnaden mellan andelar av V2-verb i mina och Kvist Darnells (2008) verksamhetskategorier är den mest markanta.

Kategorierna KOGNITION, KOMMUNIKATION och KONSUMTION täcker 10,5 % av alla pseudosamordningar varje. Att tänka på någonting, kommunicera med någon eller konsumera substanser av något slag kan tyckas vara handlingar som man gör i en sittande ställning. Ytterligare är de oftast händelser som pågår ett tag, så dessa kategorier förefaller utgöra ett naturligt resultat. Kategorin OVERKSAMHET har en andel av 6,1 % och EMOTION 3,5 %. Kategorin ÖVRIGA utgörs av en pseudosamordning som jag tolkar som ett perifrastiskt uttryck. Sammanlagt är de andelar som mina kategorier representerar i hög grad överensstämmande med dem i Kvist Darnells studie (Kvist Darnell 2008, 237). De skillnader som finns mellan andelar av V2-verb i kategorierna kan antas att avspegla skillnader mellan de analyserade materialen. Mitt material är mycket snävt jämfört med Kvist Darnells (2008) material, och mitt material utgörs av skönlitterära texter medan Kvist Darnells (2008) utgörs av tidningstexter.

På meningsnivån tolkar jag att pseudosamordningar ger uttryck för handlingar som är pågående och oavgränsade, händer 'här och nu' eller 'där och då' och som möjligtvis redan har pågått ett tag. Denna tolkning ligger i linje med den vanliga uppfattningen att pseudosamordningar är progressiva konstruktioner (Kvist Darnell 2008, 2; SAG 4, 904) men den analys som jag har utfört räcker inte till att ta ställning till semantiska betydelser eller att svara på frågan om på vilket sätt som pseudosamordningar uttrycker progressivitet. En annan struktur som upprepas flera gånger i mitt material är meningar där pseudosamordningar uttrycker att man befinner sig sittande och är mitt uppe i någon verksamhet medan en annan händelse tar plats. Detta 'mitt uppe i'-uttrycket diskuterar också Blensenius (2015, 79). Följande meningar ur mitt material är exempel på detta (se ex. 39 och 40):

(39) En dag när hon *satt och drack* eftermiddagste med sina syskon i vardagsrummet [sic!] kom hennes pappa hem och meddelade henne att hon var gift och skulle lämna huset omedelbart.

(40) Just nu, när jag *sitter och skriver* på eftermiddagen, kommer ett bud med blommor.

5 AVSLUTNING

Den här kandidatavhandlingen har fördjupat sig i pseudosamordningar med positionsverb, vidare preciserat i konstruktionen [*sitta och V2*] där det första verbledet utgörs av verbet *sitta* utan bestämmningar. Sådana här konstruktioner kallas för nakna pseudosamordningar. Syftet med den här undersökningen har varit att granska och beskriva de verksamheter som de ovannämnda nakna pseudosamordningar ger uttryck för. I ljuset av tidigare forskning, speciellt den som bedrivits av Kvist Darnell (2008), visar sig denna särskilda konstruktion representera dels den mest frekventa som pseudosamordning, till skillnad från en så kallad vanlig verbsamordning (Kvist Darnell 2008, 177), dels det enklaste fallet att identifiera som pseudosamordning (Kvist Darnell 2008, 78–82). Resultaten i denna undersökning kongruerar med de resultat som Kvist Darnell för fram i sin studie (2008) samt får stöd i det som litteraturen säger om pseudosamordningar som konstruktioner. Den typen av pseudosamordningar som har fokuserats på i den här undersökningen ger vanligtvis uttryck för handlingar där man befinner sig i en sittande position och ägnar sig åt någon sysslade verksamhet eller percipierar med sina sinnen.

Materialet samlades in från fyra olika skönlitterära korpusar och ett slumpmässigt urval drogs för närmare granskning. Urvalet har knappast varit representativt i sin storlek, men enligt resultaten har det ändå visat sig kunna beskriva en varierande samling handlingar som nakna pseudosamordningar med positions verbet *sitta* uttrycker. I den kvalitativa korpusbaserade analysen har jag strävat efter så stor systematik och objektivitet som möjligt, men det är ändå viktigt att notera att de tolkningar som jag har gjort, är påverkade av min egen språkkänsla och mina egna kunskaper.

Genom årtionden och av flertal forskare har det ägnats en hel del forskning åt pseudosamordningar. I det stora hela visar sig forskning ha fokuserat på att se på fenomenet utifrån det grammatiska paradigmet med målet att kasta ljus över pseudosamordningars struktur, funktion och betydelse. Ett pågående aktuellt intresse har riktats till pseudosamordningars semantiska betydelser av till exempel Blensenius (2015) och Lødrup (2019). Björklunds (2011) resultat att pseudosamordning inte

förekommer så frekvent i finlandssvenskan erbjuder en intressant utgångspunkt för att utföra vidare forskning ur ett utomspråkligt perspektiv i framtiden.

KÄLLFÖRTECKNING

Primärmaterial

Borin, Lars, Forsberg, Markus & Roxendahl, Johan (2012), *Korp – the corpus infrastructure of Språkbanken*. Proceedings of LREC 2012. 474–478. Istanbul: ELRA. Tillgänglig: http://www.lrec-conf.org/proceedings/lrec2012/pdf/248_Paper.pdf [hämtad 10.3.2021].

Göteborgs universitet. Språkbanken text. *Korp*. Tillgänglig: <https://spraakbanken.gu.se> [hämtad 10.3.2021].

Sekundärlitteratur

Baker, Paul (2018), *Corpus Methods in Linguistics*. I: Litosseliti, Lia (red.) *Research methods in linguistics*. Andra upplagan. S. 167–187. London: Bloomsbury Academic.

Blensenius, Kristian (2015), *Progressive constructions in Swedish*. (Doktorsavhandling.) Göteborg: Göteborgs universitet. Tillgänglig: <http://hdl.handle.net/2077/40179> [hämtad 15.3.2021].

Blensenius, Kristian (2015b), III. Maintaining contact with pseudoprogressive pseudocoordinations. Swedish verbal coordination with 'sit', 'stand' and 'lie' from a spatial perspective. I: Blensenius, K. (2015) *Progressive constructions in Swedish*. (Doktorsavhandling.) S. 1–53. Göteborg: Göteborgs universitet. Tillgänglig: <http://hdl.handle.net/2077/40179> [hämtad 29.3.2021].

Björklund, Siv (2011), Över, under, eller mitt emellan? Om finlandssvenska och sverigesvenska elevers sätt att uttrycka relationen mellan olika verb i skrift. *Svenskans beskrivning 31*. S. 83–92. Tillgänglig: <http://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:457680/FULLTEXT01.pdf> [hämtad 11.3.2021].

Hultman, Tor G. (2003), *Svenska Akademiens språklära*. Stockholm: Svenska Akademien.

KvantiMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. Otos ja otantamenetelmät. Elektronisk publikation. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Tillgänglig: <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/otos/otantamenetelmat.html> [hämtad 15.3.2021].

Kvist Darnell, Ulrika (2008), *Pseudosamordningar i svenska – särskilt sådana med verben sitta, ligga och stå*. (Doktorsavhandling.) Institutionen för lingvistik. Stockholm: Stockholms universitet. Tillgänglig: <http://su.diva-portal.org/smash/get/diva2:198403/FULLTEXT01.pdf> [hämtad 27.3.2021].

Luodonpää-Manni, Milla & Ojutkangas, Krista (2020), Laadullinen aineistopohjainen kielentutkimus. I: Luodonpää-Manni, Milla, Hamunen, Markus, Konstenius, Reetta Alexandra, Miestamo, Matti, Nikanne, Urpo, Sinnemäki, Kaius & Ainiala, Terhi (red.) *Kielentutkimuksen menetelmiä I–V*. S. 412–441. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.

Lødrup, Helge (2019), Pseudocoordination with posture verbs in Mainland Scandinavian: A grammaticalized progressive construction? *Nordic journal of linguistics*. 42 (1). S. 87–110.

SAG 4 = Teleman, Ulf, Hellberg, Staffan & Andersson, Erik (1999), *Svenska Akademiens grammatik – 4 Satsler och meningar*. Stockholm: Svenska Akademien. Tillgänglig: https://svenska.se/SAG_Volym_4.pdf [hämtad 25.3.2021].

Viberg, Åke (2013), Posture verbs: A multilingual contrastive study. *Languages in contrast: International Journal for Contrastive Linguistics*, 13 (2). S. 139–169. DOI: 10.1075/lic.13.2.02vib. [hämtad 18.3.2021].

BILAGOR

Bilaga 1: Lista över meningarna i samplet (N = 120)

Meningarna är numrerade 1.–120. på listan i den ordning som de dragits till samplet. Skriv- och slagfel kan förekomma på grund av annoteringsfel eller -brister i Korp. Några meningar som var från sju till tio rader långa, har jag förkortat så att för analysens behov onödig information har utelämnats. Förkortningarna har markerats med [--].

1. Det gör hon gärna, hon tycker om att sitta och lägga de färggranna brickorna.
2. Och att det var roligare att falla från en hylla än att sitta och vänta på att någon skulle kasta bollen och träffa mitt i prick på den ljusröda brickan under hyllan.
3. Men varför måste hon sitta och spreta med dem så där på skrivbordet?
4. På sin höjd brukade vi numera sitta och småle då och då men jag tror inte att han var medveten om det.
5. Det är sällan som jag hemma i land har tid att sitta och invänta skymningen eller gryningen.
6. För Sara var det en dag då hon brukade sitta och se på Abraham, på hans glädje, och njuta av att han för en gångs skull var så glad.
7. När jag såg dem sitta och läsa böcker, förstod jag att det var ett tecken på mognad, så jag lämnade mina barnsliga leksaker och sökte fram en bok som jag hade hört dem berömma, Pionjärens hemlighet av Erik Munsterhjelm.
8. Känslan som får henne att ömsom sitta och vika ihop sig över benen, ömsom vandra genom lägenheten, in i badrummet, känna den vibrerande energin av att vara levande i hela kroppen, se sig i spegeln och märka att hon inte känner igen sitt eget ansikte.
9. Det finns så mycket annat jag hellre vill göra än att sitta och skriva brev till gamle onkel Leopold.
10. Den bruka sitta och betrakta honom på avstånd, med uttråkade, rinnande ögon.
11. Hon satt och drömde, hon tänkte på allt mellan himmel och jord och programmet hade glidit ned från psalmboksstödet och in under bänken framför, en stund funderade hon på att böja sig och ta upp det, och gav sedan upp, det var inte viktigt, ganska romantisk musik, avgjorde hon, och kom på sig med att sitta och tänka på Salamanders Äppelhus, och åter samlade hon tankarna och koncentrerade sig på musiken [--].
12. Hon åt ett köttstycke med en överraskande sås, och hon kom på sig med att sitta och rita med kniven på den rödrutiga duken medan hon bara åt av såsen.
13. Du kan inte bara sitta och glo ut genom fönstret.

14. Efter middan får dom sitta och prata som dom vill i salongerna, det ger oss tillfälle att studera den naturliga parbildningen redan på ett inledande stadium.
15. Inte helvete har han tid att sitta och dricka i lugn och ro.
16. Han är i säkerhet och kan sitta och luta sig mot den där kastanjen och se ut mot bergen medan flickan ligger på rygg någonstans och ser magen höja sig som ett berg.
17. Men han behövde inte sitta och koncentrera sig på den hela tiden.
18. Det kändes som att sitta och ro en bit av sjön; en besynnerlig tanke och kuslig.
19. Och när hon fick sitta och äta tillsammans med Krohns kände hon sig mindre ensam, nu ingick hon i en ny gemenskap.
20. Du kan sitta och jobba i biblioteket och sova i Görings gamla säng.
21. Ann vankade omkring, ville inte störa, fann inte ro i att sitta och läsa på sitt rum, fast hon hade ett par olästa böcker i fältarbetsteknik och föremålsanalys som hon hade tänkt klara under denna termin.
22. Käka gott hade jag tänkt göra och sitta och vara ordentligt packad på Café de la Paix.
23. Jag hade tagit med mig en bok för att sitta och läsa tills tvätten blev färdig.
24. När hon äntligen kom hem en söndag, såg hon modern sitta och sy om den svarta kostymen.
25. Erik Petter har sina räkenskaper framför sig och sitter och kalkylerar vad han står att förlora.
26. Han bjuder mig åka och vi sitter och språkar.
27. Plötsligt finner jag att jag sitter och dricker med större lust och håg än på månet år.
28. [--] Fröken är hemhjälp hos dem och stannar hos dem flera år, evakuerar med den ut till landet under kriget, hon är Fröken tillochmed i mammans och pappans brev till varandra märker hon nu långt senare, när hon sitter och läser breven.
29. Kinematografen, en kväll i sällskap med en flicka fast jag bara sitter och tänker på hur jag ska få råd med allt som hon tycker hör till, kvällarna på ölstugan med kamraterna som är som jag.
30. Jag sitter och funderar över hur Markus skulle reagera om jag plötsligt gavs chansen att träffa honom.
31. Jag sitter och undrar varför Enckell har valt just mig som publik när ambassadören avbryter sig: – Jag är inte fåfång, jag är högmodig.
32. Han tar ett glas vatten och sitter och stirrar ut i luften.
33. Jag sitter och tänker på hur lätt det är att möta vatten, vind och vågor och allt annat som naturen bjuder på.
34. Rashid bor i Esbo och jag är inte den som sitter och åker dyrt och regionalt bara för att hälsa på pappa.

35. Jag kan prata med pappa för mig själv, men jag känner mig så vrickad då jag sitter och pratar med luft.
36. De tre männen sitter och väntar.
37. På andra sidan vägen pladdrar en trädgårdssångare ivrigt och mångordigt, medan en koltrast sitter och flöjtar i en trädtopp intill.
38. Det tänker jag ofta på, jag som så älskar måleriet men ändå valde ett arbete som innebär att jag sitter och knackar, och knackar dag in och dag ut, som en riktig hållristare.
39. Varenda en av hennes geografer har försett sig med MAOL:s tabeller, precis som de som sitter och kämpar med kemin.
40. Helena själv, i hästsvans, blå bomullsklänning och beige kofta, sitter och skriver i sin dagbok: Han är inte som jag trodde.
41. Miljoner kvinnor sitter och stickar klädesplagg som ingen vill ha, eftersom de timmar de lägger ner på sitt pyssel ger dem en chans att få utlopp för lite av det outhärdliga trycket från den kärlek de aldrig kan klä i ord.
42. Helena sitter och tittar ingående på ett kort, Översteprästinan.
43. Christoph är mycket tyst och sitter och ser ut genom fönstret.
44. Maritta sitter och tiger i soffan.
45. Jag sitter och stirrar ut i mörkret i förhoppning att få se blänket från hennes armringar.
46. Hälsningar från alla dina släktingar som sitter och ropar så vackert hela natten.
47. Strax efter somnade jag över mina papper, just här vid matbordet i vardagsrummet där jag sitter och skriver, med lampan som hänger över bordet tänd.
48. Att dom bara skulle bli fler och fler och att dom bara sitter och rullar tummarna.
49. Vi sitter och småsuper lite, sa jag.
50. Just nu, när jag sitter och skriver på eftermiddagen, kommer ett bud med blommor.
51. När jag satt och hörde den vackra arian om döden visste jag inte att den satt bredvid mig i generalguvernörens loge, som numera var presidentens loge.
52. Så var det detta med Gus också, för att han satt och babblade på en eftermiddag om henne, påtagligt i ond mening, om hur söt hon var, eller snygg eller något annat [--].
53. Hon satt och väntade.
54. Han satt och ögnade i den, ruta för ruta, medan Martin talade i telefonen och Markus läste tidningen.
55. Vi satt och tittade ut genom våra fönster.
56. Baron satt och såg lite bister ut men på samma gång kanske en smula gemytlig också.
57. All satt och väntade på vem som först skulle våga dra fram sin.

58. Bodil satt och sög på sin dessertsked och för att inte gå miste om något av ljuvligheten skakade hon bara på huvudet.
59. Jag satt och såg ner i den bläckfläckade pulpetskivan och försökte göra mig tom i huvudet och så liten som möjligt.
60. Det hade jag inte märkt när jag satt och tittade, men nu när jag stod halvvägs kändes lutningen som en spänning i fötterna.
61. Jag fortsatte i lite långsammare takt Snellmansgatan fram, och lade till och med märke till att någon hade strött ut fågelfrön på snön under några små träd och att en katt satt och tvättade sig i ett fönster på bottenvåningen mittemot.
62. Hon hörde till dem som kunde glädjas åt solstrålarna över köksbordet en alldeles vanlig morgon när hon satt och sörplade på sitt kaffe, de dagar det fanns att tillgå.
63. Hade datorn i så fall planterat något i hennes själ eller följde den bara med hennes tankar när hon satt och skrev?
64. Han var en 23-årig krigshjälte som förstod att han satt och rökte på det nederlag Mannerheim försökt draperas i idealitetens och humanismens mantel.
65. En dag när hon satt och drack eftermiddagste med sina syskon i vardagsrummet kom hennes pappa hem och meddelade henne att hon var gift och skulle lämna huset omedelbart.
66. Också blicken blir nu så inåtvänd att det nästan verkar som om han bara satt och tänkte högt.
67. Jag satt och grubblade på om det var bra eller dåligt.
68. Här hade rosenfinken funnit idealiska häckningsbiotoper och satt och sjöng lite varstans i landskapet.
69. Eller kompiserna skulle väl göra pinsamma närmanden på all världens kvinns medan Thorof satt och läppjade på en öl och generat gned sig på adamsäpplet.
70. Den gången hade pilfinken försökt minnas om han sett henne tidigare, kanske för många år sedan, kanske den där sommaren då tre kyrkoherdar efter varandra suttit i trädgårdsstolarna, först Andersson, som pilfinken mindes redan som komminister, han hade suttit just på den stolen där hon nu satt och skalade sitt ägg [--].
71. En irriterande hjärtklappning följde rytmen av hennes steg som blev snabbare och snabbare hela vägen in genom arkaden, och inte förrän hon satt och rökte en cigarett till kaffet kände hon sig bättre till mods.
72. Så lät han ilskan rinna av sig med en lång suck, sjönk framåt där han satt och pressade ena handen mot pannan.
73. Hon hörde att han satt och bökte i sina papper då han tog telefonen i biblioteket.
74. Hon satt och betraktade Frank Kiesworik.

75. Några minuter senare, medan hon satt och bläddrade i månadens nummer av Cheshire Life, bestämde sig Nadia för att hon skulle ta kontakt med Phyllis och Cynthia det första hon gjorde följande morgon.
76. Medan han satt och såg på henne kom han på att skolbarnen tyckte om henne trots att hon krävde lugn och ro.
77. När han kom tillbaka till bilen såg han att Eleanor satt och bläddrade igenom Meadows papper.
78. När han märkte att jag satt och funderade höjde han till femhundra.
79. Han satt och såg på pojkens skor en stund -- illa medfarna svarta kängor, vars randsömmar höll på att gå upp och som han säkert hade hittat i en sopcontainer.
80. Hon satt och grät.
81. Han satt och tittade på TV när jag gick stigen bort till Marsh House.
82. Hon lugnade sig en smula vid anblicken av de många människorna och lät blicken vandra runt från bord till bord, där par eller familjer satt och konverserade med varandra, skilda åt av höga, gröna palmer och ormbunkar.
83. Alla satt och väntade på att någon skulle stoppa om dem och tala vackert med dem.
84. Hon satt och läppjade på en kopp svart kaffe i skuggan under ett pepparträd samtidigt som hon kastade ett öga på det dokument som jag just hade gett henne.
85. Anna-Stava satt och pustade.
86. Men du där borta ser ut som om du satt och tänkte på något.
87. Bara tanken fick mig att le -- i det där tysta rummet på eftermiddagen fredagen den 9 november 1923, så jag satt och log när dörren slängdes upp och Helena -- strålande vacker i svart basker och en svart, blänkande regnkappa -- utropade: Å , du har hört nyheterna!
88. Vi satt och pratade om det där anonyma brevet.
89. Hon satt och berättade lite om dem, egentligen var det ganska spännande.
90. Jag satt och såg dem närma sig som huggormar.
91. Ett papper fladdrade iväg och la sig under bordet bredvid, där två män satt och skrev siffror på små kuponger.
92. De flesta satt och stirrade dystert framför sig, rätt in i den smutsgrå plåtväggen halvannan meter framför dem.
93. Hon satt och såg på skeppen för ankar på redan och bortom skeppen himlarnas vida rum.
94. Ellen satt och vred sig så att hon kunde se Rye hela tiden.
95. Han satt och lyssnade med framsträckt huvud.
96. Gubbarna satt och firade skymning i skänkstugan till Blå Åsnan.

97. Denna gata var mitt i det stora nybyggda Warszawa ovanligt mildt doftande, lövrik och vilsam, och jag kunde gott förstå att han hade valt den, för han satt och kysste en flicka i framsätet.
98. Polismannen var i nedre medelåldern och satt och skrev på en grå skrivmaskin.
99. Medan en blind gubbe spelade på såg och några krognymer satt och sjöng med uppknäppta blusar och blottade behag.
100. Jag satt och var allvarligt orolig för att hon skulle få något sammanbrott.
101. Han hade vänt sig bort och satt och tittade ut genom fönstret medan han vände på sitt cigarrettpaket, verkade inte som om han hade lust att prata längre.
102. En dag i rusningstid var det en av kassörskorna som satt och svimmade av.
103. De morsade på resten av kvartetten som satt och blev ännu djupare över en flaska vin och Bill bestämde tid för nästa repetition och sedan sa han något om Henry som ingen annan kunde höra.
104. Jag satt och vilade ögonen på de två parianfigurerna från Gustafsbergs Fabriker som flankerade öppna spisen.
105. När han slutade beundra sin egen fasad började han granska mig där jag satt och stönade på bänken.
106. Nåväl, hon satt och skvallrade för mig i det hon förtalte att du hade varit amma och barnpiga hos hennes doter i Stockholm och att du då hade anförtrott henne att Tina är doter till grev Ekestock på Ekelunda.
107. Och det skulle märkas på mig där jag satt och fingrade; inte hade mycket medlidande med att både jag och mänskligheten gick under [--].
108. De satt och såg på dansen en stund, en timme så där.
109. Pierre Denis satt och frös i sitt lilla conciergebås och jag sa till honom att jag hade en vän som kanske gärna skulle vilja bo här om han hade ett rum ledigt och jag sa också att den vännen var författare och att han kunde tyska.
110. Jag satt och bläddrade i en bok och såg ut på det gråa havet och klippte med ögonen.
111. Hon fällde ihop paraplyet och trädde in i restauranten på nedre botten där fattiga militärer satt och skramlade med kopparmynt i fickorna.
112. Försökte arbeta men upptäckte ständigt att jag satt och stirrade stelt framför mig, medan tankarna malde.
113. Dessutom har handen förändrats under den tid jag suttit och tänkt över på vilket sätt jag skulle skildra den.

114. Kolen glödde ännu och hon hade en stund suttit och stirrat in i det rosafärgade skimret medan de oroliga benen levde sitt eget liv.
115. De hade känt varandra snart tre veckor, suttit och talat i timal, och först nu frågade de om varandras familjer.
116. Hon hade suttit och lyssnat på sina hulkningar och hans tystnad och varit livrädd för vad han tänkte.
117. Och vi kommer att sakna dig, Jo-Jo lilla vän, sade Hermione tillgivet och tittade upp från kartan i sitt knä som hon hade suttit och stirrat på med oseende ögon under de senaste trettio minuterna.
118. Den där dumma slampan Gwyneth, tänkte Amy, som hade envisats med att ha Stans kavaj på sig hela vägen hem från stranden, och Stan som hade suttit och skälvt i rullstolen och påstått att han inte alls frös.
119. Vad i ... har du suttit och lyssnat?
120. Den som grevinnan just nu hade suttit och läst i la hon ifrån sig [--].

Bilaga 2: Tabell över V2-verb inom kategorier

VERKSAMHETS-KATEGORI	Σ	Andel	Under-kategori	Antal	Andel	Numren i bilaga 1 (1.–120.)	Förekommande verb
SYSSELSÄTTNING	25	21,9 %	SYSSLA	18	15,8 %	1., 7., 12., 20., 21., 23., 24., 25., 28., 38., 39., 41., 73., 75., 77., 99., 110., 120.	lägga brickor, läsa, rita med kniven, jobba, sy, kalkylera, knacka, kämpa med, sticka, böka i, bläddra i/igenom, sjunga
			SKRIVA	7	6,1 %	9., 40., 47., 50., 63., 91., 98.	skriva
PERCEPTION	25	21,9 %	SYN	21	18,4 %	6., 13., 32., 42., 43., 45., 54., 55., 59., 60., 74., 76., 79., 81., 90., 92., 93., 101., 104., 108., 114.	se, glo, stirra, titta, ögna i, betrakta, vila ögonen på
			HÖRSEL	4	3,5 %	51., 95., 116., 119.	höra, lyssna
KROPPSLIGHET	14	12,3 %	OMEDVETET	7	6,1 %	8., 56., 58., 85., 102., 109., 118.	vika ihop sig över benen, se ut, suga på, pusta, svimma av, frysa, skälva
			DEL	3	2,6 %	3., 97., 107.	spretta med, kyssa, fingra
			FYSISK	2	1,8 %	18., 94.	ro, vrida sig
			HELHET	1	0,9 %	34.	åka
			VILA	1	0,9 %	16.	luta sig
KOGNITION	12	10,5 %	AKTIVITET	10	8,8 %	11., 17., 29., 30., 31., 33., 67., 78., 86., 113.	tänka på, koncentrera sig på, fundera, undra, grubbla, tänka över
			TILLSTÅND	2	1,8 %	112., 117.	stirra stelt framför sig, stirra på med oseende ögon

KOMMUNIKATION	12	10,5 %	VERBAL	11	9,6 %	14., 26., 35., 46., 66., 52., 82., 88., 89., 106., 115.	prata, språka, ropa, tänka högt, babbla, konversera, berätta, skvallra, tala
			ICKE- VERBAL	1	0,9 %	44.	tiga
KONSUMTION	12	10,5 %	DRYCK	9	7,9 %	15., 27., 49., 62., 65., 69., 84., 96., 103.	dricka, småsupa, sörpla, läppja, fira, bli djupare över
			RÖK	2	1,8 %	64., 71.	röka
			MAT	1	0,9 %	19.	äta
OVERKSAMHET	7	6,1 %				2., 5., 36., 48., 53., 57., 83.	vänta, invänta, rulla tummarna
EMOTION	4	3,5 %				4., 80., 87., 105.	småle, gråta, le, stöna
ÖVRIGA	1	0,9 %				111.	skramla med
STATISKA	2	1,8 %				22., 100.	vara
Σ	114	99,9 %					